

Stockholm - från bra till bäst

Sex bromsklossar som håller tillbaka tillväxten i Stockholmsregionen

MAJ 2026

SVENSKT NÄRINGSLIV

Författare: Johan Lidfeldt

Innehåll

Inledning	2
Stockholmsregionen i dag	4
Stockholm i dag – styrkor och svagheter	17
Bromskloss 1: Kompetensförsörjning	21
Bromskloss 2: Hyresmarknaden	26
Bromskloss 3: Skatter	31
Bromskloss 4: Infrastruktur	36
Bromskloss 5: Otrygghet	40
Bromskloss 6: Regelbörda och tillstånd	44
Intervjuer och citat i rapporten	47
Referenslista	50

Inledning

Stockholm är helt avgörande för Sveriges funktionalitet och utveckling.

Jacob Wallenberg, Ordförande, Investor AB och Svenskt Näringsliv

Stockholm är en viktig tillväxtmotor för Sverige. I Stockholms län bor knappt en fjärdedel av befolkningen, men nästan hälften av näringslivets förädlingsvärden skapas i regionen. Huvudstadsregionen är ett nav för näringsliv, forskning och utbildning, transporter, myndigheter och politik.

Stockholm behöver fungera väl för att landet ska fungera väl. Förutsättningarna finns för att Stockholm ska bli en rikare, trevligare och mer attraktiv stad, och därmed en starkare tillväxtmotor för Sverige. Vad krävs för att Stockholm ska bli en stad i absolut världsklass? Vilka förändringar behöver genomföras för att Stockholm ska realisera sin fulla potential?

Svenskt Näringsliv har visat att en årlig tillväxt på 2,5 procent i stället för 1,8 procent skulle innebära att Sveriges BNP blir nästan 500 miljarder kronor högre år 2035. För Stockholms län skulle det innebära 150 miljarder i ökat välstånd. Det motsvarar cirka 130 000 kronor per hushåll i länet.¹

För att en sådan tillväxtresa ska vara möjlig behöver en stor del av tillväxten skapas av näringslivet i Stockholm. Det finns en stor potential, så mycket som 82 procent av företagen i Stockholms län uppger att de vill öka antalet anställda under de kommande fem åren och 14 procent vill mer än fördubbla antalet anställda.²

Stockholm rankas också högt på globala index över städers attraktivitet och konkurrenskraft.³ Stockholm har ett Tech- och startupkluster, samt en kapitalmarknad som är ledande i Europa. De generella ramverken förknippade med att starta, driva och äga företag är i dag betydligt bättre än för några decennier sedan. Miljön och livskvaliteten är generellt sett bra jämfört med andra städer i världen. Likväl finns ett antal hinder som innebär att den stora tillväxtpotentialen som finns i Stockholm inte realiseras.

I den här rapporten pekar vi ut sex *bromsklossar* för tillväxten i Stockholmsregionen. Dessa bromsklossar behöver politiker på nationell, regional och lokal nivå hantera för att möjliggöra en långsiktigt högre tillväxttakt för Stockholm – och därmed för Sverige.

¹ Beräkning av Svenskt Näringsliv. Jämfört med Konjunkturinstitutets långsiktsprognos för framtida tillväxt på 1,8 procent.

² Svenskt Näringsliv, Företagens regionala utveckling 2025.

³ Se exempelvis Oxford Economics, Global Cities Index 2025 samt Kearney, Global Cities Report 2025.

Det finns en tendens att luta sig tillbaka med inställningen att Stockholmsregionen fungerar bra som det är i dag. Men andra länder och städer arbetar mer snabbfotat, målmedvetet och strategiskt för att bli mer attraktiva. Stockholm riskerar därför att halka efter och gå miste om tillväxtpotentialer. Detta skulle innebära att Stockholms tillväxtpotential inte realiseras. Att vara ”bra” räcker inte i dagens tuffa globala konkurrens om talanger, kapital och nyckelfunktioner i företag.

Stockholm är riktigt bra som det är i dag – om man får önska något är det att politikerna inte förstör det. Med alla våra förutsättningar kan vi skapa en av de mest dynamiska platserna att bo och verka på i världen. Vi har verkligen möjlighet att göra någonting unikt bra här.

Erik Engellau-Nilsson, Managing Partner,
Norrskan Launcher

Vi är en starkt lysande sol, men med några väldigt mörka solfläckar. Det är de fläckarna vi inte hanterar.

Maria Rankka, Ängelinvesterare
och ordförande, Cellcolabs

Titeln på denna rapport – ”Stockholm – från bra till bäst” – tar fasta på Stockholms tillväxtpotential, men blickar mot framtiden och pekar ut nödvändiga och konkreta reformer inom sex områden – för att möjliggöra en stark och långvarig tillväxt. Förslagen berör nationella regelverk, lagar och projekt, som särskilt påverkar Stockholms utvecklingsförmåga, samt lokala regelverk. Vissa av policyförslagen är nya medan andra är hämtade från Svenskt Näringslivs ”Tillväxtagenda 2035 – För ett växande Sverige”.⁴

Rapportens struktur

Kapitel ett börjar med en genomgång av Stockholmsregionens demografi, ekonomi och näringsliv. Kapitlet fortsätter med en redogörelse för hur tillväxtambitionerna ser ut bland företagare i Stockholms län, vilka tillväxthinder de möter och varför Stockholm är en tillväxtmotor för hela Sverige. Kapitlet avslutas med en beskrivning och analys av Stockholms potential och möjligheter inför framtiden.

Kapitel två till sju utgör tematiska kapitel, där vi beskriver sex bromsklossar för tillväxten i Stockholm. Bromsklossarna är tematiska grupperingar av reformförslagen i rapporten. Förslagen är de reformer som Svenskt Näringsliv identifierar som viktigast för att Stockholmsregionens tillväxtpotential ska kunna realiseras. I respektive kapitel analyseras hur tillväxten i Stockholmsregionen bromsas och hindras av olika typer av regelverk, beslut eller frånvaron av beslut. I varje tematiskt kapitel presenteras Svenskt Näringslivs policyförslag.

De sex bromsklossarna som vi identifierat är:

- Problem med kompetensförsörjningen
- En icke-fungerande hyresmarknad
- Höga skatter
- Bristande infrastruktur
- Otrygghet
- Hög regelbörda och krångliga tillståndprocesser

⁴ Svenskt Näringsliv, Tillväxtagenda 2035 – För ett växande Sverige, 2025

Stockholmsregionen i dag

Stockholm är inte den enda tillväxtmotorn i Sverige, men absolut en av de viktigaste. Stockholmsregionen utgör en så stor andel av Sveriges samlade ekonomi att den påverkar Sveriges tillväxt och BNP enbart genom sin storlek. Stockholmsregionen utgör en knapp tredjedel av Sveriges BNP. Ser man till näringslivets omsättning eller förädlingsvärde är Stockholmsregionens andelar över fyrtio procent.⁵

Det finns något speciellt i Stockholm – det bubblar förvånansvärt mycket entreprenörskap i plattformarna runt Handels, KI och KTH. Vi har sett det sedan länge, exempelvis inom medtech- och läkemedelssektorn, och i dag ser vi det väldigt tydligt inom tech och AI.

Magnus Tyreman. Ordförande,
Handelshögskolan i Stockholm

Många nyckelfunktioner och huvudkontor är lokaliserade i Stockholm, vilket påverkar förutsättningarna för tillväxt i hela landet. Större beslut om en ny produktionsenhet i Sverige tas exempelvis ofta på ett huvudkontor i Stockholm. Av Sveriges 100 största företag mätt i omsättning har över sextio procent sitt huvudkontor i Stockholms län.⁶

Stockholmsregionen är också en ledande region när det kommer till tillämpning och utveckling av ny teknik. Det hänger ihop med de många teknikintensiva företag och universitet som är lokaliserade i Stockholmsregionen.⁷

⁵ Siffrorna för förädlingsvärde och omsättning inkluderar bara företag vars säte är Stockholms län och som har ett arbetsställe. Det innebär att företag som har flera produktionsenheter och varav några kan ligga utanför Stockholms län inte påverkar siffrorna.

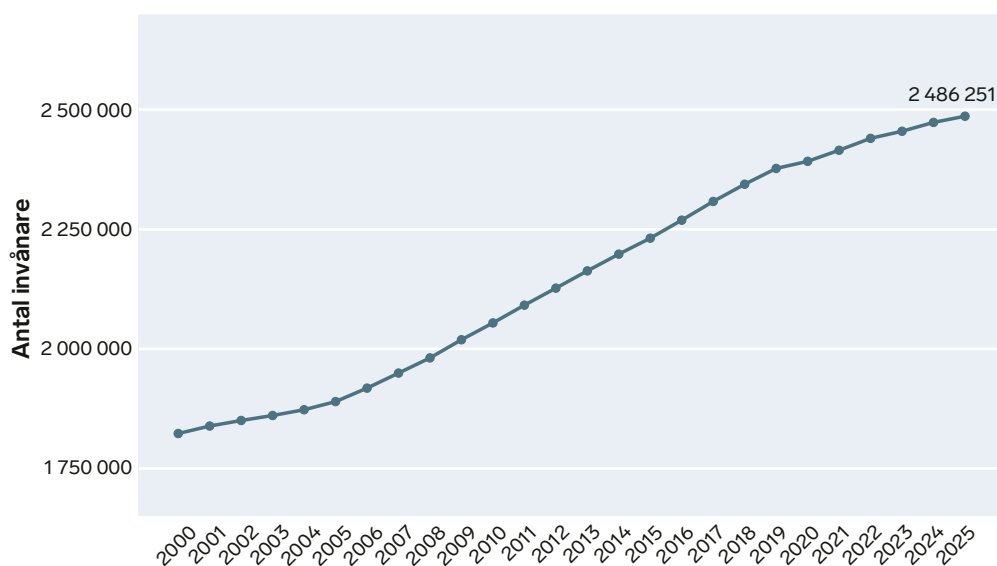
⁶ Av de bolag som har huvudkontor i Sverige. Omsättning avser globalt, inte bara i Sverige. Resultatet står sig även om man bara inkluderar bolag som har ett svenskt koncernmoderbolag. Källa: Serrano.

⁷ Karolinska Universitetssjukhuset och Kungliga tekniska högskolan är två exempel på toppuniversitet i Stockholm. Några av Sveriges största kunskapsintensiva företag har sitt huvudkontor i Stockholms län, exempelvis Ericsson, Astra Zeneca, Scania, Atlas Copco, Spotify, Assa Abloy, Electrolux, Epiroc och Klarna. Utöver dessa kommer också några av de högst värderade unga techföretagen i Sverige från Stockholm, exempelvis Lovable, Legora och Sana.

Befolkning

I Stockholms län bor det 2,5 miljoner människor, motsvarande 23 procent av Sveriges befolkning. Medelåldern är 40,7 år, vilket är lägst av alla län. Befolkningsutvecklingen var stark under hela 2000-talet, men 2020 syns ett trendbrott. Under pandemiåren 2020–2021 lämnade många Stockholm och sedan dess har inte ökningstakten i Stockholm återgått till vad den var tidigare.

Figur 1. Befolkning i Stockholms län 2000–2025.

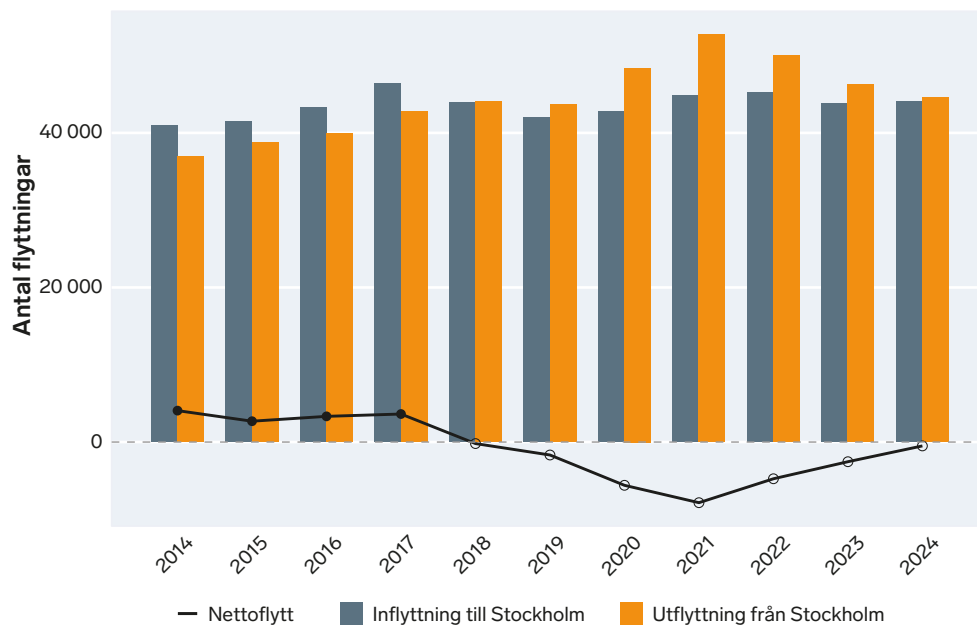

Källa: SCB.

Människor söker sig till städer för att möjligheterna till utbildning, jobb, inkomster och nöjen är större. Varje år flyttar drygt 40 000 personer till Stockholm från övriga län. Samtidigt sker ungefär lika många flyttar från Stockholms län. Nettot av dessa flyttar mellan Stockholm och övriga län var länge positivt och de bidrog då till befolkningsökningen i Stockholm. Flyttnettot blev negativt 2018 och under åren 2020–2022 var flyttnettot till och med kraftigt negativt.

Det negativa flyttnettot drevs av ökade utflyttningar, snarare än minskade inflyttningar (figur 2). År 2024 var flyttnettot fortfarande negativt, men bara med 500 flyttar. Utöver flyttar inom landet påverkas befolkningens storlek också av nativitet, mortalitet och migration. På grund av dessa övriga faktorer växer Stockholm befolkning fortfarande, trots att flyttnettot är negativt.

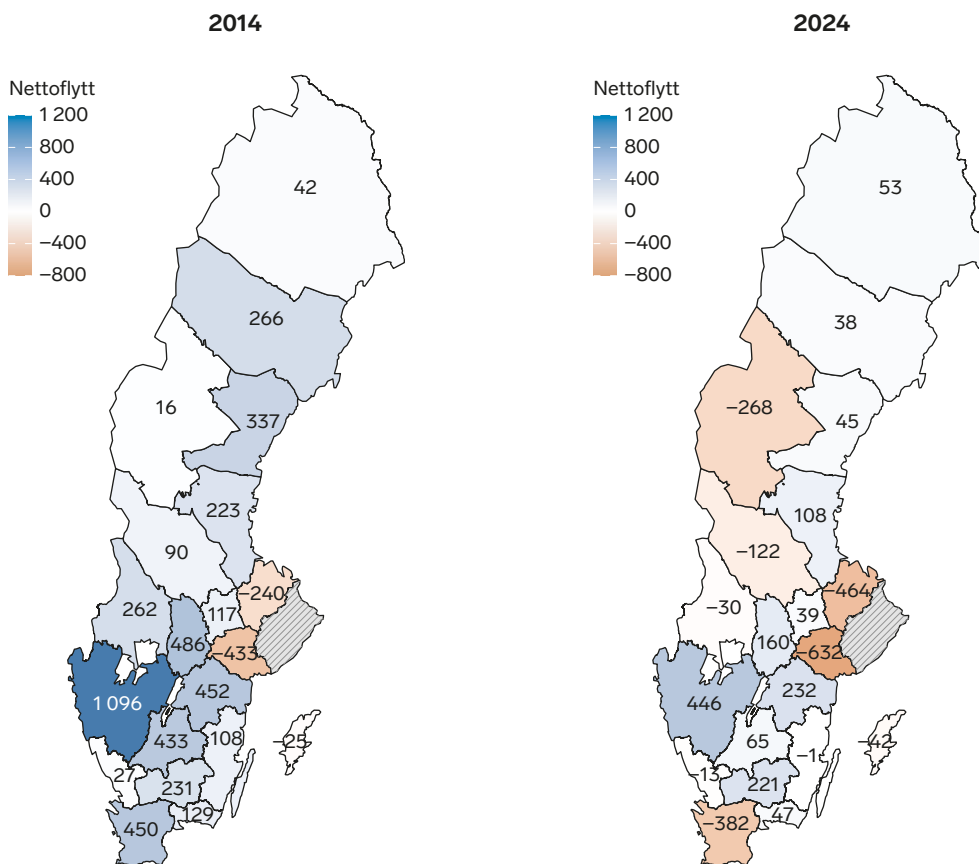
Figur 2. Inflyttning och utflyttning, antal flyttar, Stockholms län 2014–2024.

Källa: SCB

Figur 3 visar hur flyttnettot mellan Stockholm och övriga län såg ut 2014 respektive 2024. Flyttvägen som 2014 gick från de flesta län till Stockholm hade 2024 stannat av, blivit mindre stark och i sex län till och med bytt riktning.

Figur 3. Nettoflyttning mellan Stockholms län och övriga län

Förklaring: Blå färg i ett län betyder att fler har flyttat till Stockholm än tvärtom. Röd färg betyder att fler flyttade från Stockholm till länet än tvärtom.
Källa: SCB

Arbetsmarknad, inkomster och hyror

Möjligheter till jobb och högre inkomster är många gånger det som lockar människor till större städer. Sysselsättningsgraden i Stockholms län har generellt sett varit högre än i riket som helhet. Sedan 2024 är dock sysselsättningsgraden i Stockholm lägre än i riket; 79 procent i Stockholm, att jämföra med 81 procent i riket. Arbetslösheten är också något högre i Stockholm än i riket. I jämförelse med andra län var arbetslösheten i Stockholm den sjunde eller åttonde högsta år 2025 (9,1 respektive 7,1 procent beroende på källa).⁸ Det privata näringslivet i Stockholms län sysselsätter 32 procent av de privat anställda i Sverige.⁹

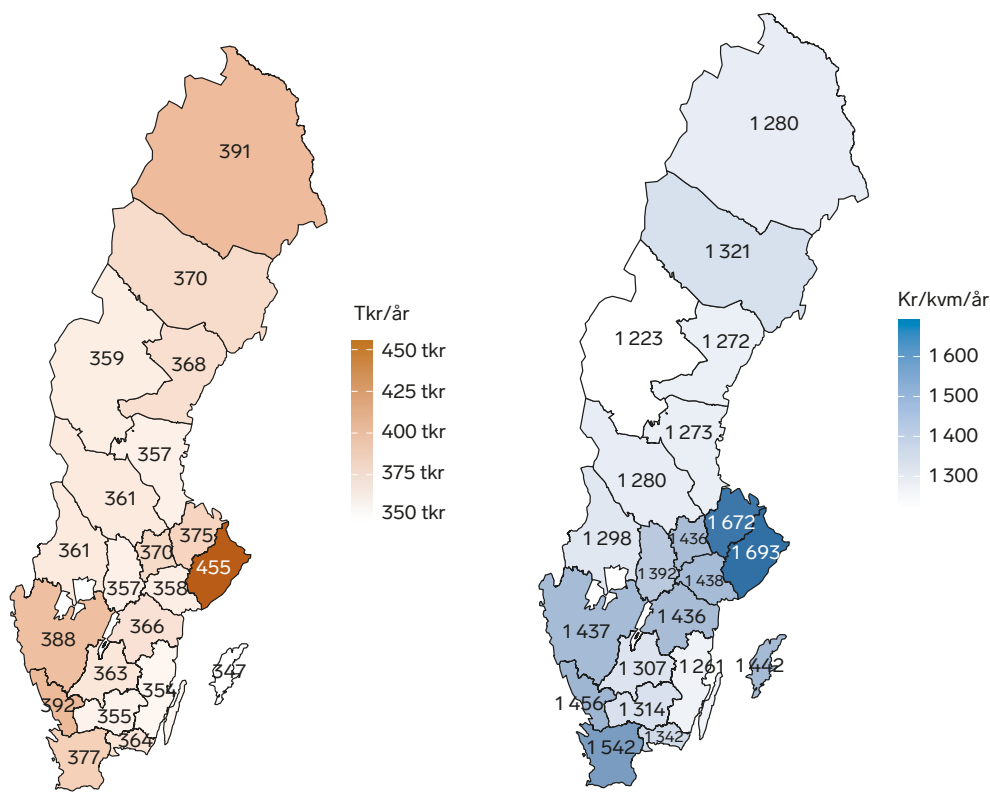
⁸ AKU respektive Arbetsförmedlingen via Ekonomifakta. Årssiffror för 2025.

⁹ Privata aktieföretag, exklusive finansiella företag. Endast företag med ett arbetsställe. Källa: Serrano.

Förvärvsinkomsterna är högre i Stockholm än i övriga län.¹⁰ Figur 4 visar att den genomsnittliga förvärvsinkomsten i Stockholms län är 450 000 kronor per år, vilket är högst i landet. Samtidigt är levnadskostnaderna högre i större städer och en större andel av inkomsten behöver i regel läggas på exempelvis boende. Många som flyttar till Stockholm för att arbeta eller studera under några år vill ha en hyreslägenhet för att det är flexibelt och inte kräver en kontantinsats.

Figur 4 visar hur hyran per kvadratmeter ser ut i genomsnitt i alla län. Det är relativt stora skillnader och Stockholm har den högsta hyresnivån per kvadratmeter av alla län. Att få ett förstahandskontrakt på en hyresrätt i Stockholms län kräver ofta också en lång kötid, vilket vi återkommer till i kapitlet om hyresmarknaden.

Figur 4. Genomsnittlig förvärvsinkomst per län, och genomsnittlig hyra per kvadratmeter, 2024.

Källa: SCB

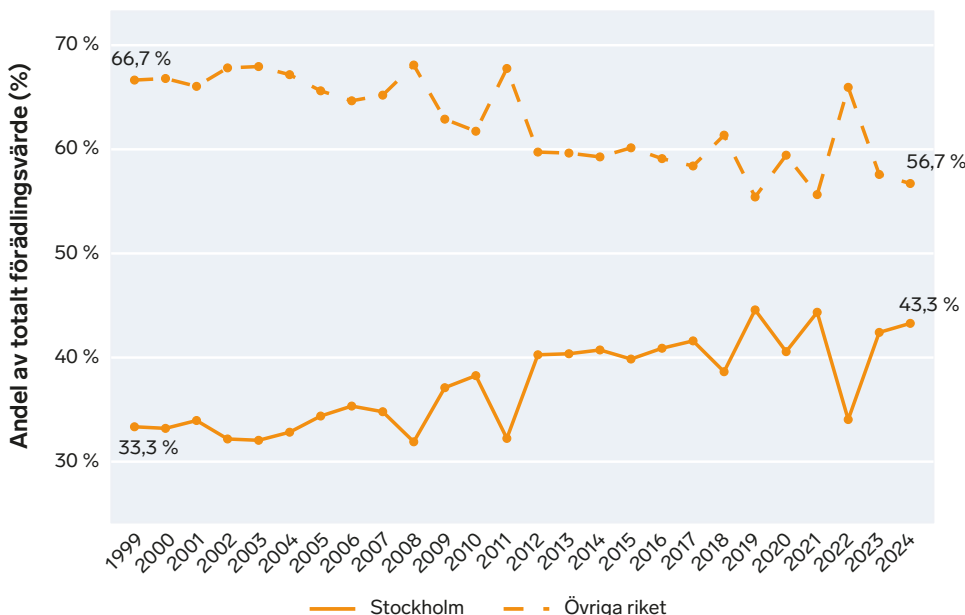
¹⁰ Förvärvsinkomst består av inkomst av tjänst och näringsverksamhet, före skatt. Inkomst av tjänst omfattar lön, pension och skattepliktiga ersättningar (t.ex. sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning, A-kassa). Skattefria ersättningar, till exempel studiemedel, ekonomiskt bistånd och barnbidrag ingår inte. Kapitalinkomst ingår inte.

Näringslivet i Stockholm

Sveriges BNP uppgick till 6 500 miljarder kronor 2025, motsvarande 615 000 kronor per person.¹¹ Stockholms län står för 32 procent av Sveriges BNP.¹² För att jämföra det ekonomiska värdeskapandet ur ett tillväxtperspektiv är det dock mer relevant att jämföra förädlingsvärdena i det privata näringslivet, där välståndet skapas.¹³ Hela 70 procent av Sveriges BNP utgörs av de förädlingsvärden som skapas i det privata näringslivet.¹⁴

Det privata näringslivet i Stockholms län skapar 43 procent av det totala förädlingsvärdet i Sveriges näringsliv. I denna siffra ingår inte produktionsenheter och dotterbolag utanför Stockholm som ägs av företag i Stockholm.¹⁵ 43 procent är en hög andel som har ökat under lång tid. Figur 5 visar andelen av det totala förädlingsvärdet som skapas i Stockholm respektive övriga riket 2004 till 2024. År 2004 var Stockholms andel 32,8 procent. Under de tjugo åren mellan 2004–2024 växte Stockholms läns andel med 10,5 procentenheter, från 32,8 till 43,3 procent. Men ökningen skedde främst under perioden 2004–2014, då andelen växte med 7,9 procentenheter. Den senare tioårsperioden 2014–2024 växte Stockholms andel endast med 2,6 procentenheter, från 40,7 till 43,3. Att Stockholms andel av förädlingsvärdena ökar betyder dock inte att övriga landets förädlingsvärden minskar. Tvärtom ökar även dessa, men inte i samma takt.

Figur 5. Andelar av totalt förädlingsvärde i privata aktiebolag 1999–2024.

Källa: Serrano

¹¹ SCB via Ekonomifakta

¹² SCB, regionräkenskaper, avser år 2024.

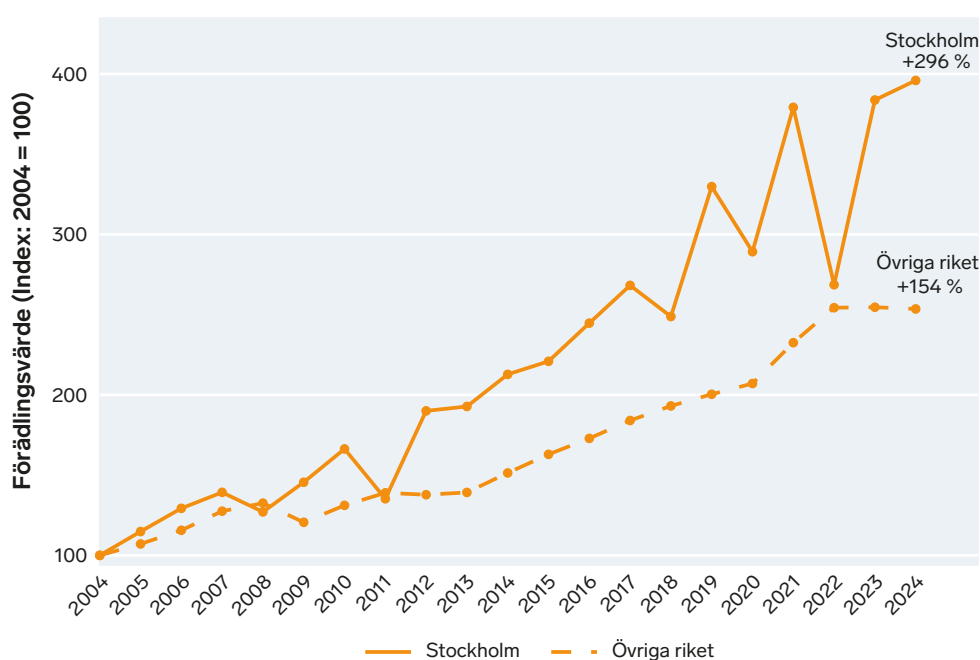
¹³ Vi inkluderar bara företag som har ett arbetsställe och är lokaliserade i Stockholm. Detta för att inte få med produktionsenheter utanför Stockholm som ägs av företag som har sitt säte i Stockholm. Förädlingsvärdet är summan av rörelseresultat, personalkostnader och avskrivningar. Källa är data från alla privata aktiebolags redovisning, exklusive finansiella företag, via databasen Serrano.

¹⁴ Resterande 30 procent utgörs av varor och tjänster som skapas i offentlig sektor, ideell sektor, samt vissa skatter. SCB via Ekonomifakta.

¹⁵ Motsvarande andel för Stockholm då man även inkluderar företag med flera arbetsställen är 46 procent.

Stockholms starka utveckling över tid kan illustreras ännu tydligare om man tittar på förändringen av förädlingsvärdenas absoluta nivåer, i stället för som andel av riket. Figur 6 nedan visar utvecklingen av Stockholms respektive övriga rikets förädlingsvärden sedan 2004, indexerat med startåret 2004 satt till 100. Stockholms förädlingsvärden ökade under åren 2004–2024 med hela 296 procent. Övriga rikets tillväxt var också god, men skillnaden mot Stockholm är tydlig. De stora hoppen i Stockholms linje 2019–2023 orsakas av enskilda händelser i bolag i Stockholm som slår igenom i länets siffror.

Figur 6. Förändring av förädlingsvärdet i privata aktiebolag 2004–2024, Stockholms län och övriga riket.

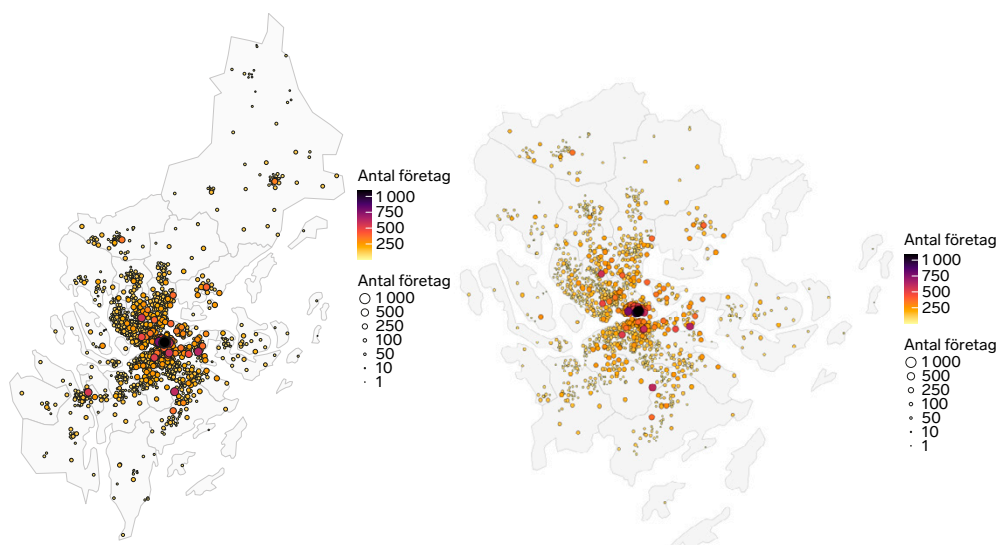

Källa: Serrano

Lokalisering

Näringslivet i Stockholms län är huvudsakligen lokaliserat till Stockholm stad och närliggande kommuner. Figur 7 visar det stora antalet företag i stadens centrum, men också att flera intilliggande kommuner också har ett stort antal företag. Nacka, Solna, Sundbyberg, Lidingö, Huddinge, Tyresö, Täby och Danderyd är exempel på sådana kommuner. Utöver dessa har Södertälje en viss koncentration av företag och i viss mån Norrtälje och Sigtuna.

Figur 7. Lokalisering av företag i Stockholms län samt Storstockholm.

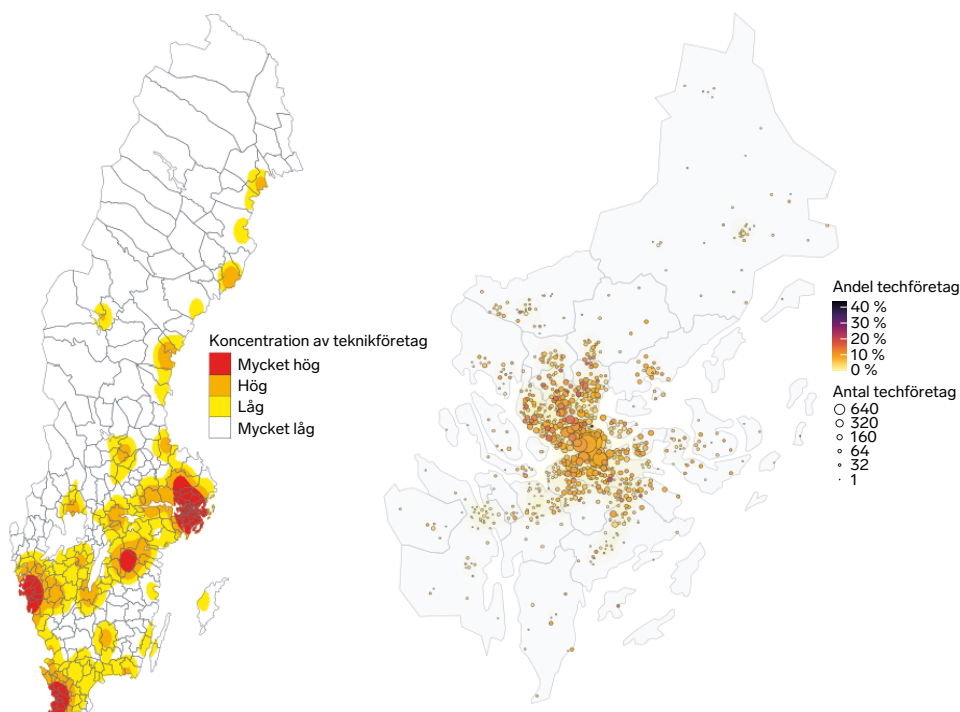

Källa: Serrano

Sektorer

Långvarig tillväxt i BNP per capita är ett resultat av att människor, företag och länder ökar värdet på det som produceras under en arbetad timme. Den faktor som möjliggör långvariga ökningar i produktivitet är utveckling och användning av ny teknik. Av den anledningen är tech-företag, det vill säga företag som arbetar med teknik, helt centrala för långvarig tillväxt och högt välstånd.¹⁶ Figur 8 visar hur tech-företagens andel av näringslivet varierar över riket. Stockholm, Göteborg, Malmö och Linköping har mycket höga koncentrationer av tech-företag. Figur 8 visar också att tech-företagen inom Stockholms län i hög grad är koncentrerade till centrala Stockholm, de närliggande stadsdelarna och de allra närmaste kranskommunerna.

Figur 8. Koncentration av techföretag i Sverige respektive Stockholms län.

Källa: Serrano

Näringslivet i Stockholms län är starkare inom vissa sektorer och svagare inom andra. Figur 9 nedan visar hur stor andel av näringslivets förädlingsvärden som olika sektorer står för, i Stockholms län och övriga riket. I Stockholm utgör finans och försäkring, juridik, ekonomi, vetenskap, teknik samt information och kommunikation mer än hälften av förädlingsvärdena. I övriga riket utgör dessa tre sektorer endast 18 procent av förädlingsvärdena.

¹⁶ Vi följer Tech Sveriges definition av techföretag som används i rapporten Svenska techbranschen 2025. SNI-koderna är 26 och 61–63

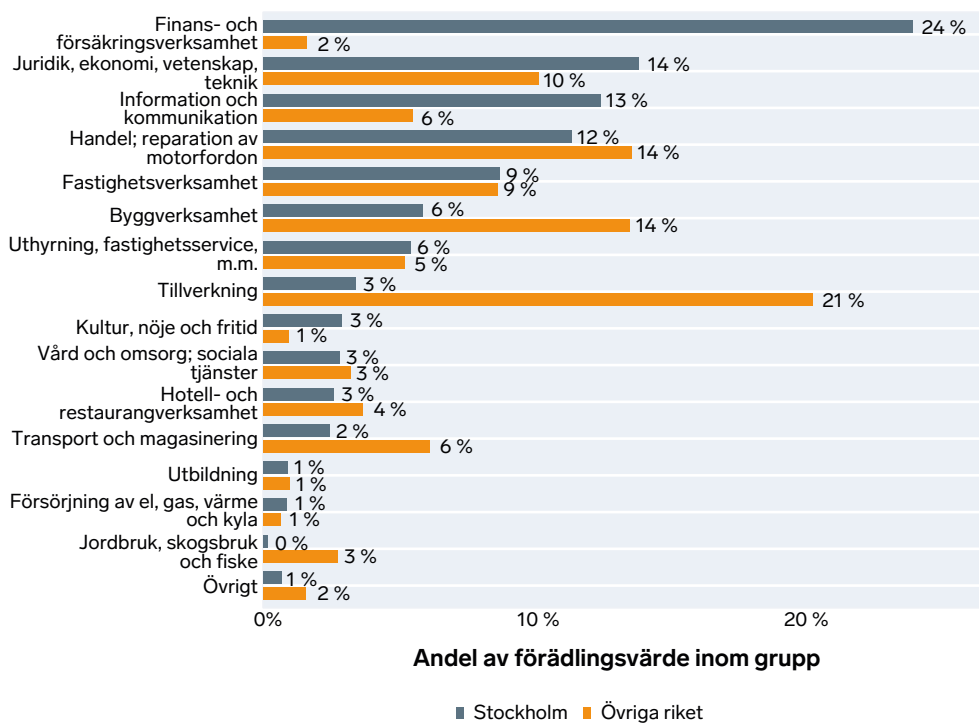
Sektorer där Stockholm har en större andel av förädlingsvärdena än övriga riket är:

- finans och försäkring
- juridik, ekonomi, vetenskap och teknik,
- information och kommunikation
- kultur, nöje och fritid

Sektorer där Stockholm har en mindre andel än övriga riket är:

- handel och reparation av motorfordon,
- byggverksamhet,
- tillverkning
- transport och magasinering
- jordbruk, skogsbruk, fiske

Figur 9. Olika sektors andel av näringslivets förädlingsvärde, Stockholm respektive övriga riket.

Not: Endast företag med ett arbetsställe ingår. Källa: Serrano.

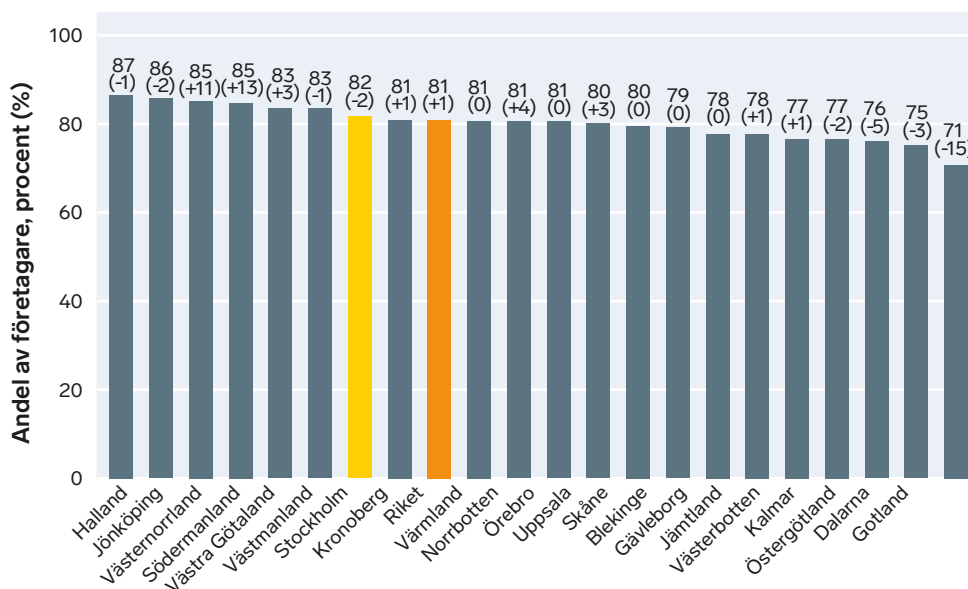
De två sektorer där Stockholms näringsliv skiljer sig mest från övriga riket är finans och försäkring, samt tillverkning. Finansiella tjänster utgör 24 procent av förädlingsvärdena i Stockholm, men endast två procent i övriga riket. Finansiella tjänster och försäkringar karaktäriseras bland annat av frånvaro av fysisk produktion, vilket gör dem lämpliga att lokalisera till städer. Tillverkning utgör bara tre procent av förädlingsvärdena i Stockholms län, men 21 procent i övriga riket. Tillverkningsindustri lokaliseras ofta till platser där tillgången till och priserna på energi, råvaror, mark och godstransporter är attraktiva, vilket typiskt sett är utanför städer.

Företagens syn på tillväxt och tillväxthinder (FRU)

Svenskt Näringsliv frågar varje år företagare i hela landet om de vill växa, hur mycket de vill växa, samt vilka hinder de möter när de ska växa. Tillväxtambitionerna mäts genom att respondenterna ombeds ta ställning till en hypotetisk fördubbling av antalet anställda inom fem år, vilket besvaras på en sjugradig skala.¹⁷

I årets undersökning uppger mer än åtta av tio företag i riket att de har ambitioner att växa. I Stockholms län är tillväxtviljan något högre än riksgenomsnittet; där anger 82 procent av företagen att de vill växa (se figur 10 nedan). Samtidigt finns betydande variationer inom länet. I Solna uppger i genomsnitt 96 procent av företagen under perioden 2023–2025 att de vill växa, vilket kan jämföras med Ekerö där motsvarande andel är 57 procent.

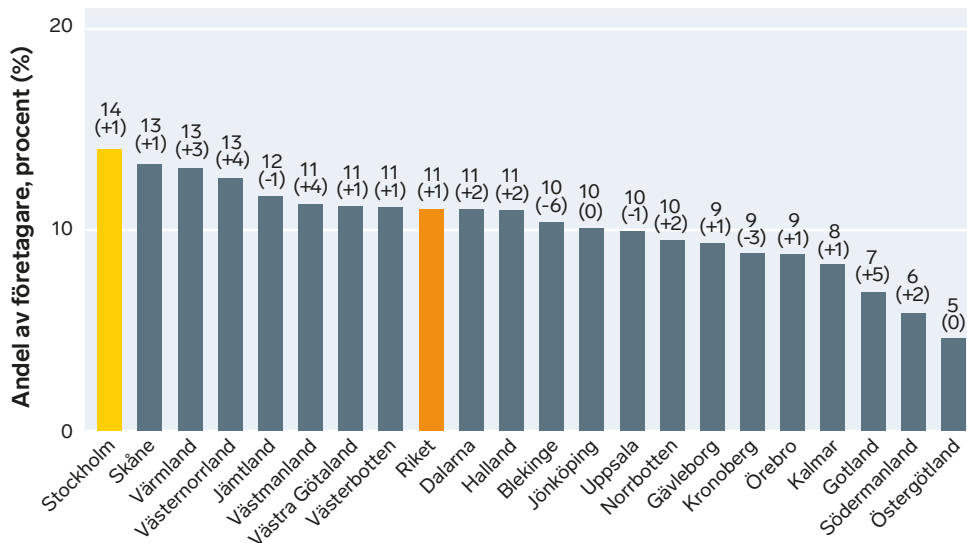
Figur 10. Andel företag (%) per län som vill växa, 2025.

Not: Med tillväxtambitioner avses företagare som uppger att de vill växa i termer av antalet anställda på fem års sikt. Procentenheters förändring per län anges i parentes. Källa: Svenskt Näringsliv (2026).

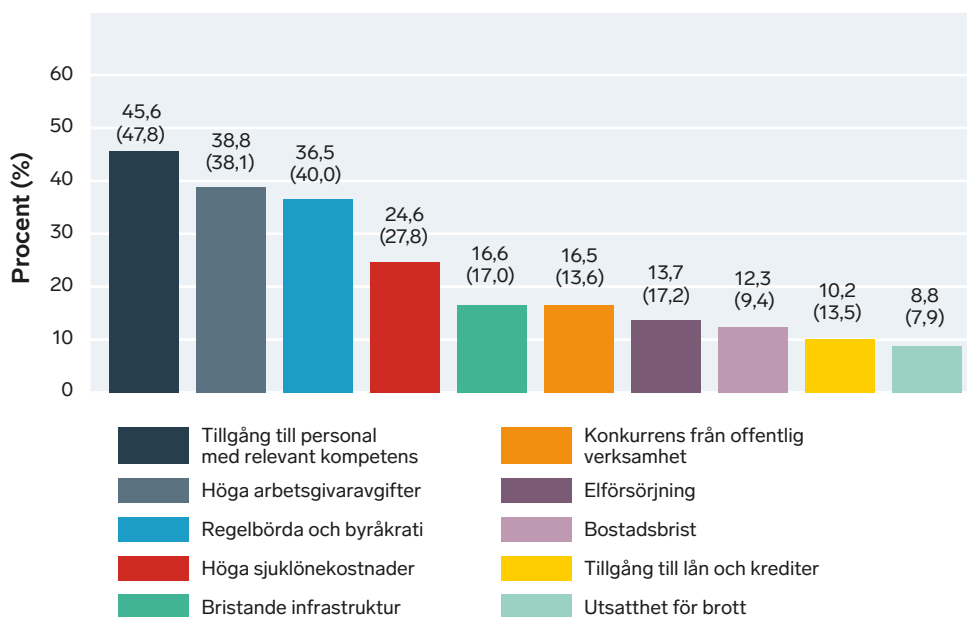
I Stockholms län är inte bara andelen företag som vill växa hög, utan även andelen företag med särskilt höga tillväxtambitioner. Med höga tillväxtambitioner avses företag som uppger att de siktar på en tillväxt motsvarande mer än en fördubbling av antalet anställda inom fem år. Andelen företag med höga tillväxtambitioner är högst i Stockholms län och uppgår till 14 procent, vilket kan jämföras med 11 procent i riket. Även inom länet finns betydande variationer. I Solna uppgår andelen företag med höga tillväxtambitioner i genomsnitt till 22 procent under perioden 2023–2025, vilket är den högsta andelen i länet. Lägst andel återfinns i Huddinge, där endast fyra procent av företagen uppger höga tillväxtambitioner.

¹⁷ Se Svenskt Näringsliv (2026) för mer information om undersökningen.

Figur 11. Andel företag med höga tillväxtambitioner per län, 2025.

Not: Med höga tillväxtambitioner avses företagare som uppger att de vill uppnå en tillväxt motsvarande mer än en fördubbling av antalet anställda på fem års sikt. Procentenheters förändring per län anges i parentes. Källa: Svenskt Näringsliv (2026).

Trots den starka tillväxtviljan finns det betydande hinder som försvårar för företagen att realisera sina ambitioner. I årets mätning uppger 76 procent av företagen att de möter minst ett betydande tillväxthinder. Det största tillväxthindret för företagen i Stockholms län är tillgången till personal med relevant kompetens (se figur 12 nedan). Trots att vi befunnit oss i en lågkonjunktur med en hög arbetslöshet, anger nästan hälften av företagen – 46 procent – att de inte kan växa eftersom de inte hittar personal med rätt kompetens.

Figur 12. Andel företag i Stockholms län som upplever betydande tillväxthinder, samt rikets värde inom parentes.

Not: Andel företag som upplever betydande tillväxthinder av olika slag. Tillväxthinder graderas utifrån skala 1–7, där betydande hinder utgörs av graderingen 6–7.

Källa: Företagens regionala utveckling (FRU) 2025

Ett annat betydande tillväxthinder för företagen i Stockholms län är regelbörda och byråkrati. Omfattande regelverk och administrativa krav försvårar företagens verksamhet och minskar möjligheterna att fokusera på expansion. Detta problem har dessutom blivit mer påtagligt över tid. Sedan 2022 har andelen företag som uppger regelbörda och byråkrati som ett betydande tillväxthinder ökat med 11 procentenheter och uppgår i dag till cirka 37 procent av alla företag i länet.

Företagen möter även andra hinder som påverkar deras möjligheter att växa. Ett sådant är bristande infrastruktur, vilket i årets mätning anges som ett betydande hinder av närmare 17 procent av företagen i Stockholms län. Därtill framträder vissa utmaningar tydligare i länet än i riket som helhet. Bostadsbrist uppges exempelvis vara ett betydande hinder för 12 procent av företagen i Stockholms län, jämfört med 9 procent i riket. Även utsatthet för brott lyfts något oftare av företag i länet, där 9 procent anger detta som ett betydande hinder, vilket kan jämföras med 8 procent i riket.

Sammanfattningsvis finns det en stor tillväxtvilja bland företagen i Stockholms län. Åtta av tio företag vill växa, och vi kan i Stockholm observera den största andelen i riket som vill växa med mer än en fördubbling av anställda på 5-års sikt. Däremot är inte ambitioner i sig tillräckligt för att få fart på tillväxten – det måste även finnas förutsättningar för företagen att realisera sina tillväxtambitioner. Därför är det problematiskt att nästan åtta av tio företag uppger att de möter minst ett betydande tillväxthinder på vägen.

Stockholm i dag – styrkor och svagheter

Under de senaste två decennierna har Stockholm etablerat sig som en av Europas mest framgångsrika kunskaps- och innovationsmiljöer. Regionen kännetecknas av en hög koncentration av internationellt konkurrenskraftiga företag, världsledande forskning och en entreprenörskultur som gett upphov till ett stort antal snabbväxande företag. Den svenska huvudstaden har exempelvis blivit ett globalt centrum för digitala innovationer och är hem för flera internationellt framstående teknikföretag. Detta har bidragit till att Stockholm ofta beskrivs som ett av världens mest framgångsrika startup-ekosystem sett till antalet unicorn-bolag per capita.

Stockholm gick på väldigt kort tid från att vara ett regionalt ekosystem till att bli ett internationellt ekosystem för tech-talang.

Pär-Jörgen Pärson, Partner, Northzone

De många framgångsrika tech-företag som har startats i Stockholm de senaste tjugio åren har skapat ett kluster av entreprenörer, investerare och kompetens i Stockholm som är ledande i Europa. Med tidigare framgångar i ryggen görs nu nya investeringar i nästa våg av tech-företag. Flera ledande AI-bolag har redan vuxit fram i Stockholm. Aktiviteten inom tech-sektorn i Stockholm är mycket hög just nu och beskrivs av investerare som mer intensiv än någonsin tidigare.¹⁸ En nyckelfråga för Sverige är dock att dessa företag stannar i Sverige när de ska växa globalt.

Svenska företag som ska växa och bli globala spelare säljs ibland till ägare i andra länder, noteras på börsen i New York eller etablerar huvudkontor och växer i andra länder. Enligt konsultfirman McKinsey har 70 procent av svenska unicorns – bolag med en värdering på minst en miljard dollar – lämnat Sverige. Oftast sker det genom att bli uppköpta av ägare i USA eller noteras i New York, men det kan också ske genom att personer och verksamheter lämnar Sverige.¹⁹ En värdering på en miljard dollar kan låta mycket i Sverige, men i ett globalt perspektiv är en miljard dollar en modest nivå. Det krävs betydligt mer för att vara en stark global konkurrent. En genomgång av unga svenska superentreprenörer inom AI visade liknande mönster på individnivå: sex av de åtta entreprenörer som studerades är i dag verksamma i USA helt eller delvis.²⁰

Det har aldrig varit lättare att resa pengar. Det finns ett extremt väl fungerande ekosystem av änglar och ovanpå det hovrar alla riskkapitalbolag.

Erik Engellau-Nilsson, Managing Partner, Norrskan Launcher

¹⁸ Se artikeln "Sweden's AI start-ups capture growing US interest", Financial Times 5 mars 2026 för några exempel på svenska AI-startups, nyligen genomförda finansieringsrundor och värderingar.

¹⁹ McKinsey & Company, The paradoxes of Sweden's success and struggles – and the path forward, 2025.

²⁰ Svenskt Näringsliv, Unga entreprenörer – varför de är så viktiga och varför de lyckas så bra, mars 2026

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan en utflyttning innebära att Stockholm och Sverige går miste om värdefulla tillgångar: kunskapsintensiva företag och arbetstillfällen, entreprenörer, erfarna experter och chefer, investeringar och förädlingsvärden samt skatteinkomster. Sverige måste därför vårda det kluster som har byggts upp i Stockholm, där klimatet för att starta och växa är gott. Sverige skulle vinna mycket på att Stockholm också utvecklas till en stark miljö för att skala upp bolag globalt.

Stockholmsregionen har också utvecklats till ett av Europas viktigaste finansiella centra. Flera nordiska storbanker har sina huvudkontor i staden. Den svenska kapitalmarknaden, med Nasdaq Stockholm som nav, spelar en central roll i finansieringen av såväl svenska som internationella företag. Tillgången till riskkapital och institutionella investerare har varit avgörande för framväxten av ett innovationsdrivet

Det tråkiga är att vi säljer våra start-ups. Många av Stockholms framgångsrika techbolag överväger att flytta när de ska skala upp.

Per Sundin, President, Music & Artist Relations, Pophouse Entertainment

näringsliv. Mellan 2020 och 2024 investerades över 250 miljarder kronor i riskkapital i Stockholm, vilket placerar regionen bland de främsta i Europa sett till riskkapitalinvesteringar per capita. Detta har givit upphov till 33 företag med en värdering över en miljard dollar.²¹ Trots det söker sig många företag till USA för finansiering i samband med en global expansion.

Mer än ett dynamiskt näringsliv

Stockholms styrkor sträcker sig emellertid bortom näringslivets dynamik. Regionen rankas återkommande högt i internationella jämförelser av livskvalitet, hållbarhet och social utveckling. I en omfattande studie från EU-kommissionen uppgav exempelvis 95 procent av invånarna att de är nöjda med att bo i Stockholm, vilket placerar staden bland Europas högst rankade i fråga om livskvalitet.²² Kombinationen av ett innovativt näringsliv, välfungerande institutioner och en hög livskvalitet har gjort Stockholm till en attraktiv plats för både investeringar och talanger. Sedan 20 år kapitaliserar också den större Stockholmsregionen på regionens styrkor genom att gemensamt marknadsföra regionen internationellt under parollen ”Stockholm – the Capital of Scandinavia” via kommunsamarbetet Stockholm Business Alliance.²³

I internationella rankingar återfinns Stockholm ofta bland de mest konkurrenskraftiga urbana ekonomierna i Europa. I exempelvis Oxford Economics Global Cities Index placeras staden regelbundet bland världens mest attraktiva storstadsregioner när det gäller innovation, humankapital och ekonomisk utveckling. I den senaste rapporten hamnar Stockholm på plats 14.²⁴ I en liknande undersökning och ranking gjord av konsultfirman Kearney hamnar Stockholm på plats 17.²⁵

²¹ Stockholm Business Region, Stockholms ekosystem för startups 2025

²² EU-kommissionen, Quality of Life report, 2023

²³ Stockholm Business Alliance

²⁴ Oxford Economics, Global Cities Index 2025

²⁵ Kearney, Global Cities Report 2025

Nya utmaningar

Trots dessa framgångar finns tydliga tecken på att Stockholms utveckling inte längre kan tas för given. De senaste åren har flera indikatorer pekat på att regionens tillväxtdynamik står inför nya utmaningar. Befolkningstillväxten har dämpats, utflyttningen har ökat, bostadsbyggandet har bromsat in²⁶ och kompetensbristen i näringslivet har blivit mer påtaglig. Stockholms andel av landets samlade förädlingsvärden ökar inte lika tydligt som tidigare. Samtidigt upplever många företag ökade kostnader, växande regelbörda och större svårigheter att rekrytera rätt kompetens, samtidigt som brott och otrygghet upplevs som alltmer besvärande.

Pandemin markerade också slutet på en lång period av stark konjunktur i Stockholm. Under åren efter pandemin har flera strukturella utmaningar blivit mer synliga. Befolkningstillväxten i regionen har halverats och sedan 2019 uppvisar Stockholm ett negativt flyttnetto gentemot övriga landet, som tidigare nämnts. Detta är en tydlig signal om att regionens attraktionskraft inte längre kan tas för given.

Stockholms akilleshäla är att det blir svårare och svårare och tar längre tid att ha med exempelvis Stockholms stad att göra.

Kristina Alvendal. Nationell industrisamordnare och chef för Accelerationskontoret

Utvecklingen speglar en bredare internationell trend där städer i allt högre grad konkurrerar om investeringar, företag och kvalificerad arbetskraft. Städer är viktiga för tillväxt och produktivitet av många anledningar. För människor erbjuder städer bättre inkomstmöjligheter och fler potentiella arbetsgivare. För företag underlättas personalrekryteringen av en större och mer välutbildad arbetskraft. Sannolikheten att arbetstagare och arbetsgivare lyckas matcha varandra är därför större i städer. Det innebär också att företag och individer kan specialisera sig i större utsträckning, vilket möjliggör en högre produktivitet.

Konsumenter och producenter drar också fördel av städer. I städer kan företag sälja mer och fler nischade varor och tjänster kan därmed bli lönsamma. För konsumenter leder det till att utbudet blir större och mer varierat. Städer tenderar därför att ha mer attraktiva marknader, både för köpare och säljare. Forskare har också visat att stora och täta städer underlättar för innovationer, rikedom och kreativitet samt medför bättre hälsa, miljö, kultur och högre välstånd.²⁷

I dag är det lika mycket städer som länder som konkurrerar med varandra om människor, investeringar och företag. I denna globala konkurrens räcker det inte att vara bra – städer behöver kontinuerligt stärka sin attraktivitet för att attrahera människor och företag. För en öppen och export-beroende ekonomi som Sveriges är detta särskilt viktigt.

Svenskt Näringslivs undersökning om lokalt företagsklimat har pekat på att företagsklimatet i Sveriges 25 största kommuner utvecklats svagare än i övriga kommuner under lång tid. Enligt undersökningen har många storstadskommuner haft svårare att förbättra sina resultat. Stockholm är inget undantag.²⁸ I två rapporter, som tagits

²⁶ Länsstyrelsen i Stockholm, Läget i länet 2025.

²⁷ Se exempelvis boken *Triumph of the City* av Edward Glaeser.

²⁸ Svenskt Näringsliv, Företagsklimatet i Stockholm 2025

fram i dialog med stora kommuner, har Svenskt Näringsliv identifierat orsaker till stora kommuners svagare utveckling, men också vad som bör prioriteras framåt.²⁹

Det finns flera orsaker till stora kommuners negativa utveckling. Stockholmsregionens snabba expansion under hela 2000-talet har skapat en form av växtvärk. Fokuset med internationell marknadsföring och att attrahera utländska investeringar har medfört mindre dialog med befintligt näringsliv och de utmaningar de upplever för att verka och växa i regionen. Dialog och kommunikation har därför pekats ut som ett av sex prioriterade fokusområden för att vända utvecklingen. I Svenskt Näringslivs kommunala tillväxtagendan pekas sju viktiga reformområden ut för ett bättre lokalt företagsklimat, där kommunen behöver föra en nära dialog med det lokala näringslivet för att nå framgång.³⁰

Stockholm står alltså inför en paradoxal situation. Å ena sidan har regionen ett mycket starkt utgångsläge med ett innovativt näringsliv, ett välutvecklat ekosystem för kapital och entreprenörskap, samt en hög livskvalitet. Å andra sidan finns ett antal bromsklossar som begränsar regionens fortsatta utveckling.

Det går bra för Stockholm, men mer tack vare näringslivet än tack vare politiken. Stockholm taktar på lite mot alla odds.

Daniella Waldfogel.
Vd, Stockholms Handelskammare

Mot denna bakgrund analyserar rapporten i följande kapitel sex bromsklossar som håller tillbaka tillväxten i Stockholmsregionen – och vilka konkreta reformer som kan bidra till att frigöra den ekonomiska kraft som finns i regionen. Var och en av dessa bromsklossar har betydelse i sig, men den samlade effekten av att minska de bromsklossar som håller tillbaka tillväxten i Stockholm är särskilt avgörande.

Stockholm har alla förutsättningar att bli Europas mest dynamiska storstadsregion. Men för att gå från bra till bäst behövs reformer inom ramen för en nationell satsning på Stockholm. Reformerna syftar till att undanröja de tillväxthinder som i dag håller tillbaka regionens fulla potential. Det kräver en konstruktiv dialog om vad vi vill att Stockholm ska vara och hur näringslivet och offentlig sektor tillsammans kan bidra till att stödja den utvecklingen.

²⁹ Svenskt Näringsliv, Färdplan för ett bättre företagsklimat i stora kommuner

³⁰ Svenskt Näringsliv, Kommunal tillväxtagenda

Bromskloss 1: Kompetensförsörjning

Tillväxten i Stockholm är beroende av ett kunskapsintensivt näringsliv, vars konkurrenskraft vilar tungt på tillgången till rätt kompetens. Många företag i regionen bedriver forskning och utveckling på internationell toppnivå. En tredjedel av näringslivets totala investeringar i forskning och utveckling i Sverige genomförs av företagen i Stockholmsregionen.³¹ Efterfrågan på universitets- och högskolekompetens är väsentligt högre i Stockholms län än i riket som helhet. Men trots att 42 procent av arbetskraften i Stockholms län har minst tre års eftergymnasial utbildning räcker det inte för att möta näringslivets behov av högutbildad arbetskraft.³²

Det är jättedåligt med kompetens. Problemet är att universiteten premierar kvantitet framför kvalitet och att folk pluggar fel saker. Vi har får få som läser STEM-ämnena.

Klas Tikkanen, Chairman of Corporate Affairs, Nordic Capital

Kompetensbrist och matchningsproblem

En central utmaning för regionen är kompetensbrist. Nästan hälften av Stockholms företag uppger att brist på personal med relevant kompetens utgör ett betydande tillväxthinder. Mer än 60 procent av företagen har svårt att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och vart femte rekryteringsförsök misslyckas.³³

Kompetensbristen gäller både högutbildade specialister inom teknik, naturvetenskap, life science, IT och tech, samt arbetskraft med kortare utbildning inom exempelvis omsorg och service. Denna obalans har särskilt stor påverkan i en region där efterfrågan på kvalificerad arbetskraft är exceptionellt hög. Många snabbväxande företag inom tech-branschen vittnar om att det tar för lång tid att få godkännande av Migrationsverket i samband med rekrytering av kompetens från andra länder, trots hög utbildning och kvalificerad arbetslivserfarenhet.

Det råder också kompetensbrist inom många yrkesrelaterade områden – både på gymnasial och eftergymnasial nivå. Näringslivet är i stort behov av yrkesutbildade personer, men trots att utbildningarna ofta är kortare har företagen svårt att rekrytera yrkesutbildade. Att fler personer väljer yrkesutbildning inom exempelvis service och besöksnäring kan också bidra till att öka Stockholms attraktivitet, eftersom det påverkar utbudet inom butiker, nöjen, hotell och restauranger. Figur 13 nedan visar

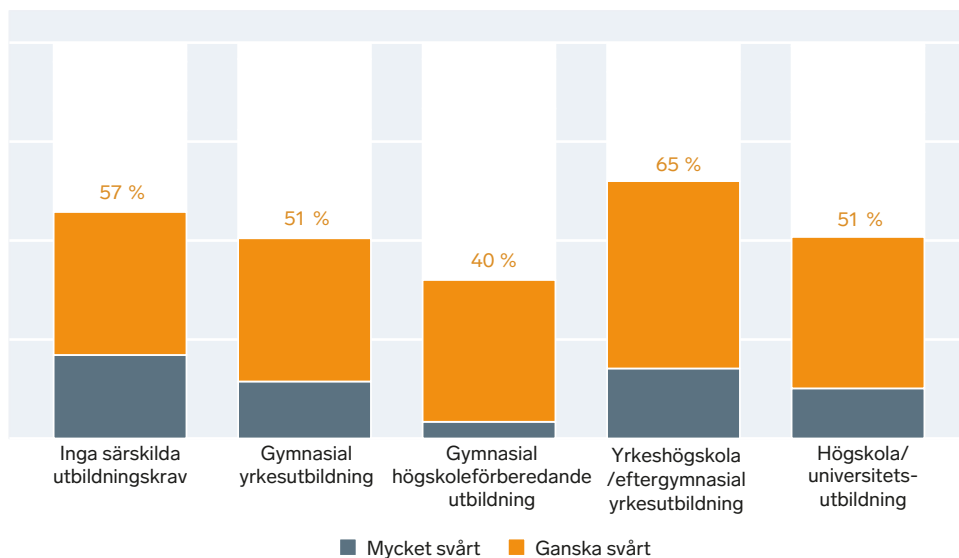
³¹ Region Stockholm, Stockholmsregionen i Sveriges ekonomiska geografi – vad säger forskningen och vad visar data över utveckling och nuläge?

³² SCB via Ekonomifakta.se

³³ Svenskt Näringsliv, Rekryteringsenkäten 2025/2026

andelen företagare som upplever att det är svårt att rekrytera kompetens, beroende på vilken utbildningsnivå de söker.

Figur 13. Rekryteringssvårigheter bland företag, beroende på utbildningsnivå. Andel av svarande.

Källa: Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät 2025.

Andelen elever i yrkesinriktad gymnasieutbildning är lägre i Stockholms län än i övriga landet. Det senaste läsåret tog 3 900 gymnasielever examen från ett yrkesprogram i Stockholms län (av totalt 21 700).³⁴ Många arbetssökande saknar också den yrkeserfarenhet, attityd/engagemang och språkkunskaper som arbetsgivarna efterfrågar. Dessutom lämnar 12 procent av eleverna i länet grundskolan utan behörighet till gymnasiet, vilket försvårar deras inträde på arbetsmarknaden.

STEM i Stockholm

Framtagande och tillämpning av ny teknik är nödvändigt för en högre långsiktig tillväxttakt. STEM-kompetens (Science, Technology, Engineering and Mathematics) är därför avgörande för Sveriges och Stockholmsregionens framtida utveckling och konkurrenskraft. Tillgången på arbetskraft med dessa kunskaper gör det möjligt för företag att utveckla och anamma ny teknik, vilket möjliggör högre produktivitet, förädlingsvärden och löner.

Kvaliteten på de akademiska STEM-utbildningarna i Stockholm är generellt sett hög. Men för att möta företagens behov av teknisk och naturvetenskaplig kompetens behöver fler elever välja och slutföra en teknisk och naturvetenskaplig utbildning. I gymnasiet tog nästan dubbelt så många elever examen från samhällsvetenskapliga och ekonomiprogrammet som från naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. På akademiska STEM-utbildningar är genomströmningen för låg.

³⁴ Skolverket.

Endast 56 procent av studenterna som påbörjade en civilingenjörsutbildning tog examen inom ordinarie studietid plus tre år.³⁵

Bristen på STEM-kompetens är ett påtagligt tillväxthinder för regionens företag. När antalet examinerade från STEM-utbildningar i Stockholm och Sverige inte räcker för att tillgodose behoven söker företagen utomlands efter kompetens.

Internationell kompetens och attraktionskraft

Stockholms näringsliv konkurrerar globalt om eftertraktad kompetens, men har svårt att attrahera och behålla internationella specialister. Stockholms län dominerar kraftigt när det gäller arbetskraftsinvandring till Sverige. Andelen beviljade arbetstillstånd knutna till arbetsgivare i Stockholm har ökat stadigt under det senaste decenniet och utgör nu cirka hälften av alla tillstånd i riket³⁶.

Vi är ett litet land som är beroende av att bli valt. Annars väljer talangerna Berlin eller Amsterdam, där de dessutom får högre lön.

Daniella Waldfogel.
Vd, Stockholms Handelskammare

Faktorer som bostadsbrist, högt skattetryck och bristande internationell kännedom om regionens styrkor försvårar dock rekryteringen (se rapportens kapitel om hyresregleringen och skatter). Dessutom vittnar många snabbväxande företag om att regelverk och myndighetsprocesser är för komplexa och tidskrävande, vilket gör det svårare att anställa kvalificerad internationell arbetskraft. När myndighetensprocessen är klar kan kandidater redan ha gått vidare till en möjlighet utanför Sverige.

Trots att Sverige är en ledande startup-nation saknar vi i dag ett särskilt visum för startup-företag, vilket innebär att vi riskerar gå miste om innovativa entreprenörer som kan skapa arbetstillfällen och tillväxt i landet.

Minimilönen för arbetskraftsinvandrare gör det svårt att komma hit och grunda ett bolag eller ansluta sig till ett bolag i ett tidigt skede.

Fredrik Hjelm. Vd och medgrundare, Voi

Långtidsarbetslöshet och sociala utmaningar

Många av de arbetslösa i Stockholm står långt från arbetsmarknaden. Av de 88 000 personer i Stockholms län som är inskrivna som arbetslösa vid Arbetsförmedlingen har 38 000 (43 procent) varit inskrivna i mer än tolv månader, vilket är gränsen för att klassas som långtidsarbetslös.³⁷ Orsakerna varierar men vanligast är bristande utbildning, bristande språkkunskaper eller funktionsnedsättning. Dessa grupper behöver mer individanpassat stöd för att närma sig arbetslivet. En fjärdedel av företagen upplever att bristande kunskaper i svenska skapar rekryteringssvårigheter. Svenskundervisningen behöver därför förbättras och effektiviseras.

³⁵ Skolverket, statistik och utvärderingar.

³⁶ IFAU, Arbetskraftsinvandring till Sverige från tredjeland, 2024

³⁷ Arbetsförmedlingens månadsstatistik, avser mars 2026, personer 20–65 år.

Policyförslag

Stärk hela utbildningssystemet

- Säkerställ att undervisning bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Fokusera på kunskapsförmedling, studiero, effektiva stödinsatser och att attrahera undervisningsskickliga lärare.
- Genomför betygsutredningen. Inför digitaliserade och externt rättade nationella prov och värdesäkrad betygssättning för att motverka betygsinflation och stärka kvalitet och likvärdighet.
- Privata aktörer inom utbildningsområdet bidrar till ökad effektivitet och förbättrade resultat. Förslag om vinstförbud samt sänkt skolpeng riskerar att slå undan benen på några av Stockholms bästa skolor och bör därför inte genomföras.
- Utbildningssektorn bör infogas i momssystemet, så att avdrag för ingående moms blir möjligt i fristående skolor. Dagens system hämmar investeringar och innovation.
- Huvudmännen i Stockholms län måste skapa och bedriva mer attraktiva och relevanta yrkesutbildningar, särskilt till yrken som efterfrågas av näringslivet.
- Yrkehögskolan och lärosätena behöver erbjuda ett utbildningsutbud för yrkesväxling och omställning med särskilt fokus på STEM.

Öka attraktionskraften för internationell kompetens

- Låt företagen avgöra vilken kompetens som behövs inom verksamheten och låt kollektivavtalsenliga löner som motsvarar den lägsta lönen vid heltidsarbete gälla. Inför en handläggningstid för ansökningar om arbetstillstånd, oavsett tillståndsgrund, om maximalt 30 dagar.
- Förbättra expertskatten så att den blir mer internationellt konkurrenskraftigt, samt omfattar fler. Den skattefria andelen av ersättningen för arbetet i Sverige bör höjas till 30 procent. Kompetenskravet för forskare bör justeras så att doktorsexamen utgör tillräcklig grund för expertskatt, utan ytterligare krav på postdoktoral tjänstgöring.
- Möjliggör för startup-visum så att det blir enklare för entreprenörer att komma till Sverige och starta bolag.

Planera utbildningsutbudet bättre

- Dimensionera utbildningsplatserna inom gymnasieskola, vuxenutbildning och högre utbildning så att de i högre grad motsvarar arbetsmarknadens behov.
- Ta fram heltäckande och regionalt nedbrytbara prognoser över kompetensbehoven inom olika sektorer. Detta behövs för att planera och dimensionera utbildningar bättre.

Förbättra matchningen på arbetsmarknaden

- Förändra Arbetsförmedlingens uppdrag så att myndigheten primärt fokuserar på myndighetsutövning, medan specialiserade externa aktörer utför de rustande och matchande insatserna.
- Utveckla systemet med upphandlade matchningstjänster (som ”Rusta och matcha”) genom att skapa ett system med färre men mer professionella leverantörer med högre kvalitet, där de som presterar sämst kan uteslutas.
- Låt alla arbetslösa få tillgång till en fristående matchningsaktör efter 100 dagar i arbetslöshet.
- Erbjud långtidsarbetslösa individanpassat stöd, yrkesinriktad språkutbildning och validering av kompetens. Utgå från arbetsmarknadens behov och erbjud endast utbildningsinsatser som snabbt leder till jobb.

Bromskloss 2: Hyresmarknaden

Bostadsproblematiken slår mot oss på flera sätt – den påverkar matchningen på arbetsmarknaden, tryggheten, integrationen och ungas välmående.

Daniella Waldfoegel.
Vd, Stockholms Handelskammare

Stockholm är Sveriges största arbetsmarknadsregion. Efterfrågan på kvalificerad arbetskraft är hög och ett stort antal nya jobb skapas varje år i regionen. För både inhemsk och internationell arbetskraft är Stockholm en attraktiv destination, vilket innebär att det är viktigt att bostadsmarknaden fungerar väl. Forskning visar att större och tätare arbetsmarknader är förknippade med högre löner och produktivitet. Geografisk rörlighet till sådana regioner har därför stor samhälls-ekonomisk betydelse.³⁸ Om staden inte kan erbjuda boende snabbt, smidigt och till en rimlig kostnad ökar rekryteringssvårigheterna för företagen. I praktiken innebär det högre kostnader för att anställa, fler misslyckade rekryteringar och att anställda som lämnar företaget efter kort tid. Detta har negativa konsekvenser för tillväxten – både för Stockholm och Sverige³⁹.

Tre vägar in på hyresmarknaden

Hyresregleringen i Sverige är nationell, men dess effekter ser olika ut i olika delar av landet. I detta kapitel beskriver vi hyresregleringens konsekvenser för kompetensförsörjningen och tillväxten i Stockholms län.

Ungefär en tredjedel av alla bostäder i Stockholmsregionen är hyresrätter⁴⁰. Hyresrätter är viktiga eftersom nyinflyttade inte behöver ta någon finansiell risk när de ska bosätta sig på en ny ort. Detta är av speciell betydelse i Stockholm eftersom bostadspriserna i regionen är högre än i andra delar av landet, vilket i sig redan försvårar en flytt⁴¹.

I Stockholm finns det huvudsakligen tre sätt att skaffa sig ett hyreskontrakt: använda kötid i kommunens kö, kontakta privata hyresvärdar utanför kommunens kö, eller hyra i andra hand⁴².

³⁸ Eliasson, Kent och Olle Westerlund, "Housing markets and geographical labour mobility to high-productivity regions: The case of Stockholm", *European Urban and Regional Studies*, vol. 31, nr 3, 2024, sid.282–299. Eliasson,

³⁹ Det bör också nämnas att många av de problem som inflyttad arbetskraft möter på hyresmarknaden också kan drabba individer som är etablerade i Stockholm, eftersom problemen på bostadsmarknaden kan motivera dem att flytta.

⁴⁰ I kommunen är ca 36 % av alla bostäder hyresrätter. I Stockholms län är motsvarande siffra 29 %. Källa: SCB

⁴¹ Eliasson och Westerlund (2024)

⁴² Det förekommer också svarthandel med hyreskontrakt, vilket är kriminaliserat. Det innebär att den betalningsvilja som finns för attraktiva hyresrätter inte kan komma till uttryck öppet, utan i stället riskerar att kanaliseras genom informella eller olagliga transaktioner. Omfattningen av detta är, av naturliga skäl, svår att kartlägga.

Den kommunala bostadskön i Stockholm, som förmedlar hyresrätter i hela länet, bestod i slutet av 2025 av nästan 900 000 individer.⁴³ Det saknas exakt statistik om hur stor andel av alla kontrakt som förmedlas via den kommunala kön, men det är en betydande andel.⁴⁴

Under 2025 var den genomsnittliga kötiden för förmedlade hyresrättskontrakt i länet ungefär 9 år, men snittet döljer stora skillnader i vilken tid individer väntar innan de tackar ja till en hyresrätt.⁴⁵ Allra längst kötider behövs för en hyresrätt i innerstaden. 1994 var den genomsnittliga kötiden bland de som fick en hyresrätt i Stockholms innerstad sju år. 2025 var den genomsnittliga kötiden för innerstaden 20 år.⁴⁶ För varje år som går ökar kötiderna för ett kontrakt i innerstaden. Ökningstakten är dessutom accelererande. Under perioden 2020–2025 ökade den genomsnittliga kötiden med 0,87 år per kalenderår.⁴⁷ Om denna ökningstakt fortsätter i tio år till kommer den genomsnittliga kötiden för att få en hyresrätt innerstaden att vara 28,7 år 2035.

Ju mer attraktiv en lägenhet är, desto längre kötid krävs för att få kontraktet när den erbjuds av bostadsförmedlingen och vice versa. Priset i form av kötid reflekterar hur attraktiv lägenheten är när det gäller hyra, standard, läge och andra egenskaper. Exempelvis kräver lägenheter i innerstaden längre kötider än lägenheter i närförorter, vilka i sin tur kräver längre kötider än lägenheter i ytterförorter⁴⁸.

Det andra sättet att få en hyresrätt är genom en privat fastighetsvärd. Detta kan ske på många olika sätt, men köer och förmedling via kontakter är vanligt förekommande. Även detta sätt att få en hyresrätt missgynnar nyinflyttade eftersom de tenderar att ha sämre lokala kontaktnät.

Det tredje sättet, att teckna ett andrahandskontrakt, är ett vanligt sätt att skaffa en bostad. Hyrestiderna i andrahandskontrakt är av naturliga skäl begränsade, och även denna metod underlättas av lokala kontaktnät.⁴⁹ Hyrorerna är dessutom ofta högre än på förstahandskontrakt. En undersökning från Stockholms Handelskammare visade att andrahandshyrorerna i Stockholms län är dubbelt så höga som förstahandshyrorerna. I Stockholms stad är de 149 procent högre.⁵⁰

Vi måste möjliggöra att de bästa talangerna stannar i Stockholm. De kommer aldrig ha möjlighet att köpa en bostad här, eller ens vilja det. Varför skulle de köpa en bostad i Stockholm när de kan hyra en i London?

Sabina Wizander. Vd och medgrundare, Always Summer Asset Management

⁴³ Om de senaste årens tillväxttakt håller i sig kommer kön nå en miljon 2028, då alltså ungefär 10 procent av Sveriges befolkning kommer stå i kö för en hyresrätt i Stockholm.

⁴⁴ Samtliga hyresrätter i de kommunala bostadsbolagens bestånd förmedlas via bostadskön. Fastighetsägarna har en policy för sina medlemmar om att hälften av lägenheterna bör lämnas till den offentliga kön.

⁴⁵ Notera att detta enbart inkluderar "vanliga" hyreskontrakt. Ungdomslägenheter, korttidskontrakt, seniorlägenheter etcetera är exkluderade. Källa: Bostadsförmedlingen.

⁴⁶ Kopsch, Fredrik, Hyresmarknad i kris, Timbro 2024.

⁴⁷ Stockholm Bostadsförmedling.

⁴⁸ Donner, Herman, Från reglering till rörlighet/ vägar mot en fungerande hyresmarknad. Stockholm/Stockholms Handelskammare 2025.

⁴⁹ Det finns flera möjliga skäl till att hyrestiden är begränsad, men några vanligt förekommande är att bostadsrättsföreningar sätter en tidsgräns, att besittningsskyddet inträder efter en tid och att hyresvärderna behöver bostaden själv.

⁵⁰ Stockholms Handelskammare, Den låsta dörren till hyresmarknaden, 2022.

Inträdesbarriärer för nyinflyttade

En effekt av hyresregleringen, och specifikt kösystemet, är att de mest attraktiva hyresrätterna kommer att förmedlas till de personer som kan vänta längst. Detta är personer med en låg alternativkostnad för att vänta länge.⁵¹ Med andra ord är en konsekvens av kösystemet att ju bättre boende en person redan har, desto längre är det rationellt att vänta i bostadskön.

Personer som har ett mindre attraktivt boende, kort kötid, eller behöver en hyresrätt snabbt kommer att behöva tacka ja till lägenheter i mindre attraktiva områden som har en hög hyra relativt lägenhetens attraktivitet. Detta är en situation som många nyinflyttade ställs inför.

Hyresregleringen skapar även inlåsnings effekter, vilket minskar omsättningen på hyresmarknaden och gör att mindre bostadsyta blir tillgänglig för uthyrning. Skälet är att de hushåll som bor i lägenheter med attraktiva hyror har begränsad anledning att anpassa boendets storlek neråt. En skattning indikerar att fri hyressättning skulle göra att 15,2 procent fler människor, nästan 16 000 personer, skulle kunna bo i den befintliga hyresstocken i centrala Stockholm⁵².

Ytterligare en effekt av hyresregleringen är att ett stort antal hyresrätter har ombildats till bostadsrätter för att ge ägaren och de boende möjlighet att realisera hyresrätternas värde. Totalt ombildades 190 000 lägenheter i Sverige mellan år 2000 och 2021, varav 70 procent skedde i Stockholms län. Under samma period har antalet hyresrätter i minskat med 58 000 netto, till följd av att nya hyresrätter också har byggts i Stockholm under perioden.⁵³

Som en följd av dessa problem har vissa arbetsgivare själva börjat agera bostadsförmedlare. Större företag kan ibland erbjuda tillfälliga bostäder eller hjälpa nyrekryterade att hitta boende, medan mindre företag saknar denna möjlighet. Det förekommer även att företag startas med syftet att hjälpa anställda hos andra företag att hitta bostäder.

⁵¹ Donner, Herman och Stockholms Handelskammare, *Från reglering till rörlighet: vägar mot en fungerande hyresmarknad*, 2025

⁵² Donner, Herman, *Rent control and misallocation: Evidence from Stockholm*. KTH Royal Institute of Technology, 2023.

⁵³ Donner, Herman och Stockholms Handelskammare, *Från reglering till rörlighet: vägar mot en fungerande hyresmarknad*, 2025.

Utbudet av hyresrätter vid olika kötid

Baserat på data från Stockholms Bostadsförmedling kan det konstateras att den som har kort kötid, vilket nyinflyttade har, får välja ur de delar av beståndet med hög hyra och mindre attraktiva lägen.

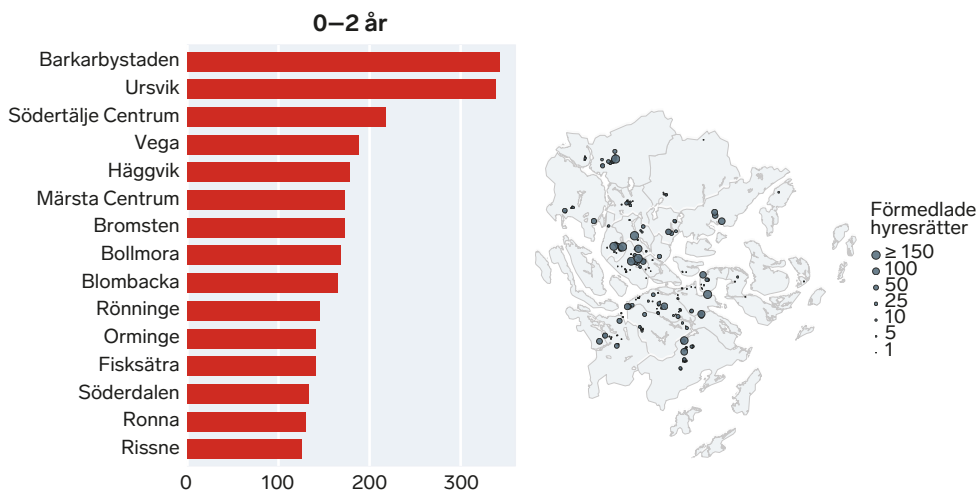
Det är en dåligt fungerande bostadsmarknad. Du måste köpa, och kommer du som nyanställd får du inte låna.

Pär-Jörgen Pärson. Partner, Northzone

Totalt har 65 334 lägenheter förmedlats sedan 2020. Av dessa förmedlades 5 805 till personer med en kötid mellan 0 och 2 år, och 6 520 till personer mellan 2 och 4 år kötid. Hyran per kvadratmeter i dessa lägenheter var betydligt högre än genomsnittet i samtliga förmedlade objekt. För lägenheter med kötid på 0–2 år var genomsnittshyran per kvadratmeter 2 644 kronor per år, medan den för kötider mellan 2 och 4 år var 2 436 kronor per kvadratmeter och år. Den genomsnittliga hyran för alla lägenheter som förmedlades under perioden var 2 040 kronor.⁵⁴ De fyra vanligaste stadsdelarna för lägenheter med under 2 år i kötid var Barkabystaden, Ursvik, Södertälje centrum och Vega.

Figur 14 nedan listar de 15 områden där flest förstahandskontrakt förmedlades till personer med 0–2 års kötid, samt var i länet dessa lägenheter ligger.

Figur 14. Områden där flest förstahandskontrakt förmedlas efter 0–2 års kötid, samt lokalisering av dessa lägenheter inom Storstockholm.

För att få en lägenhet centralt behövs i regel decennier av köande. För ett förstahandskontrakt i Stockholms innerstad avseende 1 rum och kök med en hyra på 9–10 000 kronor krävs i genomsnitt en kötid på 12,6 år. För 2 rum och kök med en hyra på 11–12 000 kronor krävs i genomsnitt 17,7 års kötid. För lägenheter med fler än tre rum krävs över tjugo års kötid, och för att få en lägenhet med mer än tre rum och kök där hyran är lägre än 13 000 kronor i månaden krävs mer än trettio års kötid.⁵⁵

⁵⁴ Mönstret att lägenheterna som förmedlas till en kortare kötid också har lägre hyra per kvadratmeter finns kvar även om man jämför lägenheter som är lika stora, genom att kontrollera för antalet rum.

⁵⁵ Stockholms Bostadsförmedling. Siffrorna avser alla förmedlade objekt sedan 2020. Genomsnitt avser genomsnittliga kötider för respektive grupp av lägenheter.

Policyförslag

Problemet på hyresmarknaden är att hyrorna inom bruksvärdessystemet inte anpassas till utbud och efterfrågan på lägenheter i olika delar av Stockholm. Detta innebär att de fördelas via andra fördelningsmekanismer, främst kötid och kontakter. Det har skapat en situation som kraftigt försvårar för den som vill flytta till Stockholm för att arbeta, men som inte kan eller vill köpa en bostadsrätt. Många möter en situation där de behöver stå i kö i många år, söka bland privata hyresvärdar eller röra sig mellan olika andrahandskontrakt. Det hämmar inflyttningen till Stockholm, försvårar näringslivets kompetensförsörjning och dämpar därmed stadens ekonomiska tillväxt. Fri hyressättning är därför nödvändig för att Stockholms tillväxtpotential ska kunna realiseras.

- Fri hyressättning behöver på sikt införas i hela beståndet. Som huvudregel bör ledigblivna lägenheter, det vill säga när en hyresrätt sägs upp eller kontraktshavaren avlider, omedelbart omfattas av fri hyressättning. När lägenheten får en ny hyresgäst bör hyran vara en fråga mellan hyresvärdar och den nya hyresgästen. För befintliga kontrakt kan hyrorna successivt anpassas till marknadsnivåer under en övergångsperiod, exempelvis fem eller tio år. Fördelen med en sådan modell är att samma regler efter hand kommer att gälla i hela beståndet och att reformens effekter därmed får relativt snabbt genomslag. Ett alternativ är att endast införa fri hyressättning för ledigblivna lägenheter och låta befintliga kontrakt ligga kvar oförändrade. Det skulle innebära en mindre abrupt övergång för sittande hyresgäster, men också att olika delar av beståndet under lång tid omfattas av olika regler och att infasningen går särskilt långsamt i de mest attraktiva delarna av beståndet, där omsättningen i dag är låg.
- Nybyggda hyresrätter bör omfattas av fri hyressättning. Det skulle förbättra förutsättningarna för nyproduktion och bidra till ett ökat utbud av bostäder. Dagens system med presumtionshyror är ett parallellt undantag inom en i övrigt reglerad marknad. Det har inneburit hyror närmare marknadsnivåer i nyproduktionen, men gäller bara under 15 år och skapar därmed osäkerhet om den långsiktiga hyressättningen. För att stimulera byggandet och skapa tydligare spelregler bör systemet med presumtionshyror ersättas av fri hyressättning för nybyggda lägenheter.
- Fri hyressättning vid andrahandsuthyrning av bostadsrätter. Friare hyressättning vid andrahandsuthyrning av bostadsrätter skulle öka utbudet och förbättra utnyttjandet av det befintliga beståndet. Vår bedömning är att en sådan förändring är motiverad, eftersom dagens reglering bidrar till ett begränsat utbud och en ojämlig fördelning mellan första- och andrahandsmarknaden.

Bromskloss 3: Skatter

Skatter är det huvudsakliga sättet att finansiera offentlig sektor, men de är också förknippade med negativa effekter för den ekonomiska tillväxten. Särskilt problematiska är skatter som påverkar arbetsutbud, utbildnings- och karriärsväl samt investeringar, entreprenörskap och innovation. Skatter som minskar arbetade timmar eller investeringar ger typiskt en nivåeffekt (BNP blir permanent lägre). Skatter som hämmar innovation, teknisk utveckling och entreprenörskap kan också ge en lägre långsiktig tillväxttakt, vilket på sikt får mycket stora negativa konsekvenser.⁵⁶

Private equitys påverkan när det gäller att effektivisera Sveriges ekonomi, och vad det har gjort för att dra in internationellt kapital till Sverige, är otrolig.

Erik Engellau-Nilsson, Managing Partner,
Norrskan Launcher

Tillväxtskadliga skatter drabbar naturligtvis hela Sverige. Exponeringen blir dock större där skattebaserna är som mest koncentrerade och där de mest skatte- och tillväxtkänsliga aktiviteterna är som tätast. Detta är särskilt tydligt i Stockholmsregionen. Med andra ord finns det goda möjligheter att påverka tillväxtförutsättningarna i Stockholm genom skattepolitiken.

Om Sverige skulle växa enligt Svenskt Näringslivs årliga tillväxtmål 2,5 procent skulle också skattebaserna växa. Skatteintäkterna i Sverige skulle bli 200 miljarder kronor högre år 2035 jämfört med ett scenario med 1,8 procent tillväxttakt per år. För Stockholms län motsvarar det 60 miljarder i ökade skatteintäkter år 2035.⁵⁷

Stockholm starkt exponerat för skadliga skatter

Stockholms stad utgör cirka 9 procent av Sveriges befolkning och Stockholms län drygt 23 procent. Ändå står Stockholm för en väsentligt större andel av intäkterna inom de skatter som typiskt hör till de mest tillväxtskadliga: bolagsskatten⁵⁸, den statliga inkomstskatten och entreprenörsskatten (3:12).

Nära hälften av intäkterna från den statliga inkomstskatten kommer från Stockholms län och andelen är nästan lika stor (43 procent) för entreprenörsskatten. Även bolags-

⁵⁶ OECD:s jämförelser av skattesystemens utformning pekar på att bolagsskatter är mest skadliga för långsiktig BNP per capita, följt av personliga inkomstskatter och därefter konsumtionskatter OECD (2010), *Tax Policy Reform and Economic Growth* (OECD Tax Policy Studies No. 20). Se även OECD (2016), *Tax Design for Inclusive Economic Growth*, som återger samma "tax-and-growth"-ranking.

⁵⁷ Beräkning av Svenskt Näringsliv. Antar bibehållen skattekvot i relation till BNP. Beloppen avser förändring av totala statliga, regionala och kommunala skatteintäkter, jämfört med ett Konjunkturinstitutets långsiktsprognos för framtida tillväxt på 1,8 procent. Beloppet för Stockholm följer av Stockholms läns andel av Sveriges BNP.

⁵⁸ Här ingår mer än själva skattesatsen. En annan viktig aspekt är avdragsreglerna för ränteutgifter. I Sverige är det regelverket inte internationellt konkurrenskraftigt och behöver därför skyndsamt åtgärdas i enlighet med det förslag som Lagrådet behandlat och lämnat utan erinran.

skatten är tydligt koncentrerad till länet. Om analysen begränsas till bolag med endast ett arbetsställe, för att minska effekten av att många huvudkontor är lokaliserade till Stockholm, uppgår Stockholms andel till drygt 40 procent (tabell 1).

Tabell 1. Andelar av totala intäkter och av befolkningen år 2024.

	Andel av befolkning	Intäkter 3:12*	Intäkter statlig inkomstskatt	Intäkter bolagsskatt**
Stockholms län	23,4 %	42,8 %	47,9 %	41,4 %
Stockholm stad	9,4 %	20,3 %	23,2 %	e/t

* Intäkterna har uppskattats genom att anta en marginalsatt om 50 procent för tjänstebeskattade delar.

** Andel avser en population som endast utgörs av bolag som har ett arbetsställe.

e/t: ej tillgänglig.

Källor: SCB, SCB (FRIDA), Skatteverket samt egna beräkningar.

Följden blir att dessa skatter får stor påverkan på den region där mycket av produktivitet, huvudkontorsfunktioner, högkvalificerad arbetskraft och entreprenörskap är lokaliserat. Därmed påverkas inte bara Stockholm, utan också Sveriges samlade tillväxtförutsättningar.

Kommer exitskatt, förmögenhetsskatt eller arvs- och gåvoskatt blir det en rejäl torped in i sidan på den svenska kapitalmarknaden. Hela startup-sidan kommer dö. Privatkapital kommer att sina. Kedjan av växande bolag som får nya ägare i olika faser kommer att brytas.

Klas Tikkanen. Chairman of Corporate Affairs,
Nordic Capital

Som betonas i Svenskt Näringslivs *Tillväxtagenda 2035* behöver villkoren inom samtliga ovannämnda skatteområden förbättras. Det i sig skulle tydligt stärka Stockholms position i den globala konkurrensen och regionens roll som tillväxtmotor för den inhemska ekonomin.

Policyförslag

Hälften kvar

Att den statliga inkomstskatten bedöms som problematisk beror på att den höjer marginalsatten och ökar progressiviteten. Höga marginalsatter gör det mindre lönsamt att arbeta fler timmar, ta på sig större ansvar, utbilda sig eller på andra sätt öka sin produktivitet. De ökar också incitamenten till skatteanpassning, exempelvis genom lönevaxling. Resultatet blir en smalare skattebas och högre samhälls-ekonomiska kostnader. De negativa skattebaseffekterna innebär att sänkningar av de högsta marginalsattarna har en hög offentligfinansiell självfinansieringsgrad. I flera studier tas hela eller mer än hela av det statistiskt beräknade inkomstbortfallet igen när skattebasen växer.⁵⁹ Eftersom Stockholm har en ovanligt hög koncentration av högkvalificerade jobb som träffas av den statliga inkomstskatten blir problemen med höga marginalsatter särskilt tydliga där.

I Tillväxtagenda 2035 föreslås två reformer som båda sänker belastningen av höga marginalsatter: sänkt statlig inkomstskatt med 5 procentenheter samt ett tak i ålderspensionsavgiften vid 8,07 inkomstbasbelopp. Båda åtgärderna skulle stärka skattesystemets effektivitet och främja tillväxten genom att förbättra villkoren för verksamheter med hög produktivitet. Sänkningen av den statliga skatten skulle

⁵⁹ Se exempelvis Holmlund och Söderström (2008) och Miao, Selin och Söderström (2022).

dessutom innebära att ingen, oavsett hemkommun, behöver betala mer än hälften av en löneökning i skatt.

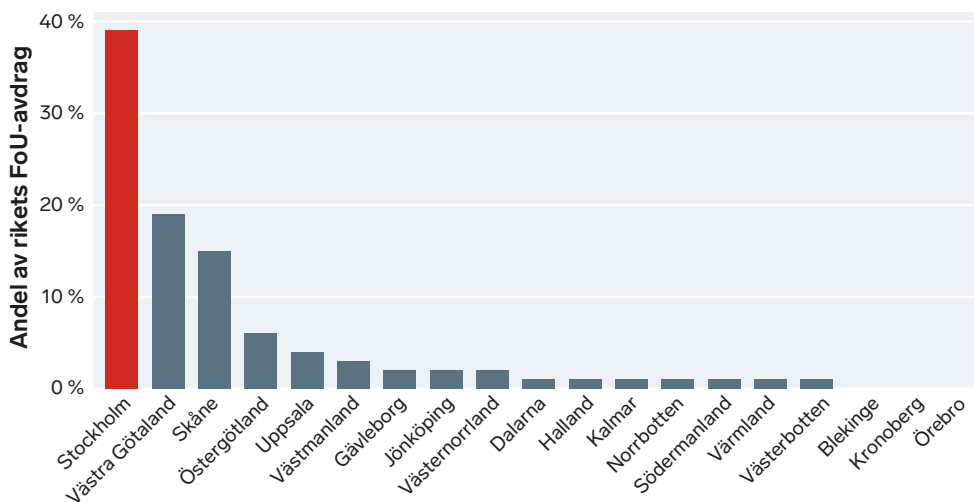
- Den statliga inkomstskatten är så skadlig för tillväxten att den på sikt bör avskaffas helt. Det första steget i avskaffandet bör vara en sänkning med 5 procentenheter, så att alla i Sverige får behålla minst hälften av en löneökning.

Skatteincitament för FoU

En annan skattefråga som är av särskild betydelse för regionen gäller skatteincitament för forskning och utveckling (FoU). FoU skapar inte bara värde i det enskilda företaget utan ger också stora positiva effekter för resten av ekonomin genom ny kunskap, teknikspridning och högre produktivitet. Eftersom företagen inte kan räkna hem hela denna nytta blir investeringarna i FoU lägre än vad som är samhällsekonomiskt motiverat. Det är ett starkt skäl till att förbättra villkoren för FoU, inte minst genom konkurrenskraftiga skatteincitament. Sådana åtgärder är också effektiva. Förstärkta incitament för FoU leder ofta till investeringar som överstiger den kostnadsminskning som företagen erhåller.⁶⁰ Forskningen visar att varje skattekrona som avstås eller spenderas på höjda incitament till FoU ger mellan 1,5 och 2 kronor i ökade FoU-investeringar.⁶¹

Sett till dagens FoU-avdrag svarar företag i Stockholms län för knappt 40 procent av avdragen, vilket visas i Figur 15.⁶² Även om FoU är viktigt i hela landet, inte minst i andra storstadsområden, illustrerar den andelen hur betydelsefullt det vore för Stockholm med förbättrade skattevillkor på detta område.

Figur 15. Respektive läns andel av beviljade FoU-avdrag i Sverige 2024.

Källa: Skatteverket.

⁶⁰ Becker, B. (2015). Public R&D policies and private R&D investment: a survey of the empirical evidence. *Journal of Economic Surveys*, 29(5).

⁶¹ I Sverige beräknas denna multiplikator överstiga 2 (OECD, 2023)

⁶² Jämförelsen är gjord med data från Skatteverkets statistikportal avseende 2024. Storleken på de totala avdragen i riket uppgick 2024 till 2,8 miljarder kronor.

Det nuvarande svenska incitamentet, FoU-avdraget, är för litet för att stå sig i ett internationellt perspektiv. De förslag om väsentligt kraftfullare incitament som lämnades i betänkandet SOU 2026:1 i januari 2026 är därför angelägna. Utredningens förslag om ett förhöjt kostnadsavdrag på 200 procent bedöms ge störst effekt på Sveriges attraktionskraft för FoU-investeringar. Det är också nödvändigt att de förslag om en mer ändamålsenlig FoU-definition som lämnades i SOU 2025:3 genomförs.

- Genomför utredningsförslaget för att få en bättre definition av FoU.
- Genomför utredningsförslaget om ett förhöjt kostnadsavdrag 200 procent av kvalificerade FoU-utgifter.

Kvalificerade personaloptioner

En näraliggande fråga gäller Stockholms position som ett av Europas mest kapitalstarka startupkluster. Mellan 2020 och 2024 investerades över 250 miljarder kronor i riskkapital i Stockholm, fjärde mest i Europa i absoluta tal, men högst per capita bland de 25 största europeiska VC-hubbarna. Samtidigt tillhör Stockholm det absoluta toppskiktet i världen sett till unicorn-täthet (12,9 per 1 miljon invånare), före städer som New York och London.⁶³

Skattereglernas utformning för incitamentsprogram blir därför särskilt relevant för Stockholmsregionens, och därmed Sveriges, förmåga att skala upp snabbväxande bolag globalt och behålla nyckelkompetens.⁶⁴

Om vi ska bygga bolag i världsklass måste vi kunna ta in de bästa personerna från London, Paris, New York och San Francisco. Då måste man kunna erbjuda mer än vad kvalificerade personaloptioner ger utrymme för idag.

Sabina Wizander. Vd och medgrundare,
Always Summer Asset Management

En viktig fråga som påverkar förutsättningarna för snabbväxande företag gäller reglerna för kvalificerade personaloptioner. Under vissa förutsättningar kan snabbväxande företag erbjuda personaloptioner där den anställde inte tjänstebeskattas när optionen används för förvärv av aktier. Beskattning sker i stället normalt som kapitalinkomst när aktierna säljs. I uppbyggnadsfaser, när bolagens löneutrymme begränsas av låga eller negativa marginaler, kan detta vara avgörande för att locka till sig rätt kompetens.

Sedan införandet av personaloptionssystemet 2018 har förbättringar genomförts. År 2022 höjdes gränserna för vilka företag som kan tillämpa reglerna till högst 150 anställda och 280 miljoner kronor i nettoomsättning eller balansomslutning, och regelverket breddades så att även styrelseledamöter och styrelsesuppleanter kan omfattas. Samtidigt kvarstår problem med taken: när bolag passerar kvalificeringsgränserna (eller andra villkor som företagets ålderskrav) faller de helt ur systemet, ofta just när de håller på att skala upp och när konkurrensen om spetskompetens är som hårdast.

⁶³ Stockholm handelskammare (2025), Stockholm – Världens bästa huvudstad?

⁶⁴ Det finns även andra skattefrågor som är betydelsefulla för riskkapitalmarknadens funktionssätt och därmed för startups som är beroende av riskkapital. Ett exempel är beskattningen av s.k. *carried interest* (särskild vinstandel). Se exempelvis NSD:s remissyttrande angående Fi2025/00173.

Regelverket för kvalificerade personaloptioner är statsstödsprövat på EU-nivå. Regeringen bör snarast tillsätta en analys som visar varför det är motiverat att förbättra reglerna sett till taken och den tvära utfasningen när företag passerar kvalificeringsvillkoren.

Ett annat problem är reglernas koppling till entreprenörskatten. Eftersom aktier som förvärvas via personaloptioner ofta blir kvalificerade andelar i fåmansföretag kan utdelning och kapitalvinst ändå till stor del komma att tjänstebeskattas via 3:12-reglerna. Det riskerar att nollställa syftet med regelverket och de konkurrensfördelar det är tänkt att ge. Även denna svaghet behöver åtgärdas för att skapa förutsättningar för att Stockholm även framgent ska kunna behålla sin position som Europas främsta startup-kluster.⁶⁵

- Förbättra regelverket för kvalificerade personaloptioner för att möjliggöra för fler bolag att använda sig av detta instrument.

⁶⁵ I sammanhanget är det också angeläget att fullfölja och utveckla de förbättringsförslag som Näringslivets Skatte-delegation tog upp i sitt remissvar till den senaste 3:12-utredningen, SOU 2024:36. Det handlar bland annat om att genomföra mer genomgripande förenklingar av kvalifikationsreglerna, samt att genomföra förbättringar av beräkningsreglerna för företagare med anställda och löneunderlag.

Bromskloss 4: Infrastruktur

Infrastrukturen är, givet stadens roll och ambition, alldeles för svag. En huvudstad som vill vara ett internationellt tillväxtnav måste ha riktigt bra infrastruktur både in till och ut från staden. Det handlar om spår, vägar, flyg, knutpunkter – hela kedjan.

Christoffer Järkeborn. Koncernchef, Nimlas

Effektiva och väl fungerande transporter är en förutsättning för att företag i Sverige och Stockholm ska växa och anställa, samt för att huvudstaden ska vara internationellt konkurrenskraftig och attrahera nya företagsetableringar och investeringar. I ett växande Stockholm måste transportsystemet utvecklas och anpassas efter behov. Vägar och järnvägar behöver rustas upp och utvecklas. Arlanda flygplats behöver stärkas för att förbättra stadens internationella tillgänglighet.

Transportsystemet är Stockholms blodomlopp

I dag begränsas tillväxten i Stockholm av en eftersatt och otillräcklig infrastruktur. I Svenskt Näringslivs undersökning Företagens regionala utveckling uppger 17 procent av de tillfrågade företagen i Stockholms län att bristande infrastruktur utgör ett betydande tillväxthinder.⁶⁶

Stockholm utgör en knutpunkt i transportsystemet. Flera viktiga vägar och järnvägar ansluter till huvudstaden, resenärer och gods passerar hamnarna, och Arlanda är Sveriges största flygplats. Stockholms infrastruktur kännetecknas av ett högt kapacitetsutnyttjande och omfattande arbetspendling, en konsekvens av huvudstadsregionens befolkningstäthet och arbetsmarknad. I likhet med andra storstadsregioner är trängsel och flaskhalsar hinder som behöver undanröjas. Stockholmsregionens norra och södra delar är i dag inte optimalt sammankopplade, vilket bidrar till en kluven arbetsmarknadsregion.

Stockholm är en betydelsefull sjöfartsstad. Stockholms hamnar har, trots en nedgång efter coronapandemin, flest passagerare i Sverige med 7,2 miljoner resenärer 2024.⁶⁷ Färjetrafiken över Östersjön till Finland och Baltikum är viktiga logistikkorridorer och Stockholm är en populär kryssningsdestination för utländska besökare.

Många pendlar till Stockholm för arbete eller studier. Den kapacitetsstarka tunnelbanan och pendeltågstrafiken utgör ryggraden i regionens kollektivtrafik.

⁶⁶ Svenskt Näringsliv, Företagens regionala utveckling 2026

⁶⁷ Trafikanalys, Sjötrafik 2024

Prioritering av samhällsnyttig infrastruktur

Infrastrukturen i Stockholm behöver både rustas upp och utvecklas. I flera decennier har underhåll av befintlig infrastruktur nedprioriterats. Enligt en rapport från Svenskt Näringsliv uppgår reinvesteringsbehovet för statliga vägar och järnvägar i Stockholms län till nästan tio miljarder kronor, vilket är den fjärde största underhållsskulden i landet.⁶⁸

Underhållet har äntligen prioriterats upp av de politiska beslutsfattarna. Prognosen är att hela underhållsskulden på det statliga vägnätet ska tas tillbaka under den kommande planperioden, som sträcker sig fram till 2037. För järnvägen är målet att underhållsskulden ska vara borta år 2050. Ett återtagande av underhållsskulden förutsätter att kommande regeringar fortsätter att prioriterar underhåll.

Rätt förutsättningar för tillväxt kräver att politiken prioriterar samhällsnyttig infrastruktur. Det centrala kriteriet vid val mellan olika offentliga investeringar är samhällsekonomisk lönsamhet. Investeringar med hög samhällsekonomisk lönsamhet bör prioriteras. Den nationella transportinfrastrukturplanen 2026–2037 omfattar flera viktiga projekt för regionen.

Utöver underhåll behöver kapaciteten i vägsystemet och på järnvägen utvecklas med nya investeringar. Den pågående tunnelbaneutbyggnaden med 18 nya stationer är välkommen för huvudstadsregionens utveckling. En utbyggd tunnelbana främjar en tät stadsutveckling och ger nya möjligheter för bostadsbyggande. Fler bostadsområden och arbetsplatser kommer att kunna nås med tunnelbanan och totalt sett ökar kapaciteten i kollektivtrafiken med nya spår och stationer.

Utbyggd järnväg behövs också för att undvika flaskhalsar. Även om nya Årstabron och Citybanan, som invigdes 2005 respektive 2017, har ökat kapaciteten för tåg genom Stockholm behövs ytterligare åtgärder. Den pågående utbyggnationen från två till fyra spår på Mäljarbanan mellan Tomtebodabangård-Kallhäll, samt planerade åtgärder på Tomtebodabangård och Märsta station, är exempel på sådana kapacitetshöjande projekt.

Pendeltågstrafiken och den regionala tågtrafiken använder i stort samma banor som den långväga persontrafiken och godstrafiken. När det blir trångt på spåren in och ut till Stockholms centralstation uppstår störningar som snabbt sprider sig nationellt. Stockholms centralstation är Sveriges största järnvägsstation med flest tåg och passagerare per dygn.

Enligt en systemanalys från regionala samverkansorganet Mälardalsrådet börjar eller slutar 8 av 10 svenska tågresor i Stockholm.⁶⁹ Stockholms centralstation har utmaningar i fråga om kapacitet och uppställningsplatser för tåg som behöver lösas för både den nationella och regionala tågtrafiken.

Vi behöver bättre tåg. Vi ligger 20–30 år efter med allt arbete som ska göras. Man har varit alldeles för långsam med alla de här frågorna.

Pontus Frithiof. Restaurangentreprenör

⁶⁸ Svenskt Näringsliv, Nollställ underhållsskulden – en rapport om varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt, tillväxteffekter och vad som bör prioriteras, 2025

⁶⁹ Mälardalsrådet

Även Stockholms vägnät behöver förbättras. När Förbifart Stockholm invigs i sin helhet omkring 2030 ökar framkomligheten, samtidigt som risken för trafikstopp minskar. För att få ut full nytta av Förbifart Stockholm behövs också ökad kapacitet på E4, både norr och söder om Stockholm, vilket ingår i nationell plan. Investeringar i ökad kapacitet på E4 har även lyfts fram av regeringens Arlandautredning.⁷⁰

Policyförslag

Färdigställ Östlig förbindelse

Stockholm är en av få europeiska huvudstäder utan ringled. Dagens trafikflöden i nord-sydlig riktning använder framför allt Essingeleden eller Centralbron och detta orsakar onödig trängsel. Även efter färdigställandet av Förbifart Stockholm saknas en förbindelse öster om Stockholm.

Östlig förbindelse, en vägtunnel mellan Nacka och Ropsten, skulle färdigställa ringleden. Projektet har diskuterats i årtionden, men återkommande skjutits på framtiden.

Vägnätet är inte komplett utan en Östlig förbindelse. Näringslivet välkomnar avsiktsförklaringen från 2025 mellan staten, Region Stockholm, Stockholms stad och Nacka kommun för att klargöra förutsättningarna för genomförande och finansiering av Östlig förbindelse. Avsiktsförklaringen är ett viktigt steg för att Östlig förbindelse ska färdigställas i nära och konstruktiv dialog mellan alla inblandade parter.

Östlig förbindelse behövs och Svenskt Näringsliv har tidigare redovisat hur projektet kan påskyndas med alternativa finansierings- och genomförandeformer.⁷¹

Vi ser redan en trend där de stora artisterna fokuserar på de stora städerna i Europa som har bra kommunikationer. Vilka kommer hit från USA i dag? Det finns inga direktflyg. De åker till Köpenhamn i stället, som verkar vara en superkul stad. Det är farligt för Stockholm.

Per Sundin, President, Music & Artist Relations,
Pophouse Entertainment

Stärk Arlanda flygplats som nav och storflygplats

Arlanda flygplats är Sveriges största flygplats. Varje år hanterar Arlanda fler passagerare och mer flygfrakt än någon annan flygplats i landet.

Antalet direktlinjer till Arlanda har minskat sedan 2019 och det har blivit svårare att resa till och från Stockholm, särskilt till destinationer i USA och Asien. Den negativa utvecklingen drabbar näringslivet eftersom det blir mindre attraktivt att flytta till eller investera i Stockholm när tillgängligheten brister.

Enligt en undersökning publicerad av Region Stockholm, Swedavia och Visit Sweden från 2025 har Arlanda halkat efter jämförbara europeiska flygplatser efter coronapandemin.⁷² I 2025 års tillgänglighetsindex från Airports Council International

⁷⁰ SOU 2025:67, Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet.

⁷¹ Svenskt Näringsliv (2024), Samhällsnytta & konkurrenskraft – En rapport om privat kapital i infrastruktur och vägen framåt

⁷² Copenhagen Economics, Hur tillgängligt är Stockholm med flyg, 2023

har Sverige sämst utveckling i EU jämfört med 2019, –33 procent.⁷³ Indexet är en sammanvägd analys av flygbolagens tidtabeller och visar att det finns färre resealternativ till och från Sverige jämfört med 2019.

Sverige införde 2018 en flygskatt och redan 2019 syntes en minskad flygtrafik. Svenskt Näringsliv välkomnade att flygskatten avskaffades 2025. För att vända trenden och stärka Arlandas konkurrenskraft krävs dock ytterligare åtgärder.

Resepolicys i offentlig sektor har slagit hårt mot flyget i Sverige och behöver ändras till att bli färdmedelsneutrala. Förslagen i regeringens Arlandautredning behöver genomföras, till exempel effektivisera flöden och automatisera passkontroller på Arlanda. Det bör även bli enklare att resa med tåg och buss till Arlanda för att öka flygplatsens upptagningsområde och väginfrastrukturen till Arlanda behöver förbättras.

⁷³ Airport Councils International, Connectivity Report 2025

Bromskloss 5: Otrygghet

Det påverkar bilden av Stockholm. I internationella rekryteringsprocesser märker man att unga talanger ställer frågor om trygghet. Vi som rör oss på Stockholms gator vet att det är en av världens tryggaste städer, men det är inte alltid den bilden som finns där ute.

Daniella Waldfogel. Vd, Stockholms Handelskammare

Kriminalitet och otrygghet har blivit ett hot mot Stockholmsregionens långsiktiga utveckling, attraktionskraft och konkurrenskraft. Trots att den upplevda tryggheten i vissa delar av regionen har förbättrats under de senaste två åren kvarstår stora geografiska skillnader, och många företag upplever att brottslighet – från mängdbrott till organiserad kriminalitet – påverkar

deras vardag, verksamhet och framtida investeringsvilja. När företag tvingas hantera återkommande brott, höga säkerhetskostnader och minskat förtroende för rättsväsendet riskerar detta att bromsa tillväxten i hela huvudstadsregionen.

Sammantaget visar utvecklingen att brottslighet inte längre är ett isolerat problem för enskilda företagare – det är ett växande samhällsproblem som påverkar arbetsmarknad, innovationskraft, attraktivitet och ekonomisk utveckling i Stockholm.

Brottslighetens direkta effekter på företagen

Enligt Svenskt Näringslivs Brottssbarometer utsattes 46 procent av företagen i Stockholms län för brott 2025. Detta är en ökning med 12 procentenheter sedan 2024 och något fler än snittet för riket. För många företag har stölder, inbrott, hot, bedrägerier och skadegörelse blivit en del av vardagen, vilket orsakar ekonomiska förluster och påverkar medarbetares känsla av trygghet. Företag inom handeln, byggbranschen, transportsektorn och besöksnäringen hör till de mest utsatta.⁷⁴

Brottsligheten innebär både direkta kostnader – exempelvis reparationskostnader, förlorade varor och ökade försäkringspremier – och indirekta kostnader i form av produktionsbortfall, sjukskrivningar, minskad kundtillströmning och ökade säkerhetsinvesteringar. Allt fler företag tvingas lägga resurser på kameror, IT skydd-, bevakning och utbildning i säkerhetsrutiner, resurser som annars hade kunnat användas för innovation, tillväxt och kompetensutveckling.

⁷⁴ Svenskt Näringsliv, Brottssbarometern 2025

På vissa platser i Stockholmsregionen har otryggheten blivit så påtaglig att företag väljer att lämna området eller avstår från att etablera sig där. Detta får långsiktiga effekter på den lokala utvecklingen, arbetsmarknaden och investeringar. I Svenskt Näringslivs årliga undersökning av det lokala företagsklimatet uppger företagen i Stockholms län att minskad brottslighet och ökad trygghet är den mest prioriterade frågan för att säkerställa ett gynnsamt företagsklimat.

Även om företagen i Stockholms län är eniga om att frågan är högt prioriterad är skillnaden stor mellan kommunerna i Stockholms län gällande den faktiska utsattheten. I Södertälje uppger 40 % av företagen att deras verksamhet påverkas negativt av brott och otrygghet, i Järfälla och Botkyrka är det 38 % respektive 33 % av företagen som påverkas negativt. Detta kan jämföras med Nynäshamn och Vaxholm, där det endast är 8 % respektive 7 % av företagen som anser att deras verksamhet påverkas negativt av brottslighet och otrygghet.⁷⁵

Den regionala tillväxten hämmas när företag avstår från att växa

Under det senaste decenniet har trygghetsfrågan blivit en av de mest centrala när det gäller Stockholms internationella anseende. Förr ansågs Stockholm vara en trygg och välfungerande storstad. I dag påverkar återkommande grova brott, skjutningar, sprängningar och gängrelaterad kriminalitet bilden av Stockholm negativt – både nationellt och internationellt.

Brottslighetens dolda kostnader påverkar också regionens långsiktiga attraktionskraft. När Stockholm uppfattas som otryggt riskerar regionen att tappa möjligheten att attrahera kvalificerad arbetskraft, internationella investeringar, företagsetableringar men även studenter, besökare och turister.

När vart tionde företag i Stockholms län dessutom upplever brottsutsattheten som ett reellt tillväxthinder blir konsekvenserna för regionen betydande.⁷⁶ Ett otryggt klimat påverkar företagens beslut om etableringar, expansioner och nyanställningar. Om det sker i en kunskapsintensiv region som Stockholm, där konkurrenskraften är beroende av kompetensattraktion och internationella investeringar, är detta särskilt allvarligt.

Bristande förtroende för rättsväsendet leder till stora mörkertalet

Förtroendet för rättsväsendet är centralt för ett fungerande näringsliv och den ekonomiska tillväxten. När detta förtroende sjunker skapas tveksamhet och försiktighet inför nya satsningar. Företagens låga tilltro till rättsväsendet i kombination med deras höga interna kostnader för administration resulterar i att många brott mot företag aldrig anmäls. Av de brottsutsatta företagen i Stockholms län väljer 43 % att inte polisanmäla de brott de drabbas av.⁷⁷ Företagen fokuserar i stället på egna rutiner, förebyggande åtgärder och intern hantering. Skälet är att de upplever att en polisanmälan sällan leder till faktisk nytta för verksamheten.

⁷⁵ Svenskt Näringsliv, Lokalt Företagsklimat 2025

⁷⁶ Svenskt Näringsliv, Företagens Regionala utveckling 2026

⁷⁷ Svenskt Näringsliv, Brottssbarometern 2025

Uteblivna anmälningar leder dessutom till ett stort mörkertal i Polisens brottsstatistik. Statistiken blir missvisande och ger polisen och samhället en felaktig bild av företagens brottsutsatthet, vilket i sin tur påverkar resurstilldelning, prioriteringar och polisens förmåga att agera.

Trygghetsfrågan hade man kunnat mota betydligt tidigare. Företagen har pratat om detta i minst 10–15 år utan att staden agerat.

Kristina Alvendal. Nationell industrisamordnare och chef för Accelerationskontoret

Vägen framåt – tryggheten som tillväxtfaktor

Ett tryggt företagsklimat borde vara en självklarhet. Företagare ska kunna bedriva sin verksamhet utan att drabbas av återkommande brott, hot eller dyra säkerhetsinvesteringar.

Företagen i Stockholms län återkommer år efter år till samma budskap: minskad brottslighet och ökad trygghet är den enskilt viktigaste faktorn för att stärka det lokala företagsklimatet. När kriminaliteten får fäste riskerar den inte bara att underminera företagande och tillväxt – den hotar även den långsiktiga samhällsutvecklingen, välfärden och jobben.

Om Stockholm ska fortsätta vara en attraktiv och växande region behöver tryggheten stärkas. Myndigheter, kommuner och staten måste vidta kraftfulla åtgärder för att motverka brottsligheten och återuppbygga förtroendet för rättsstaten.

Policyförslag

Prioritera upp mängdbrotten

Mängdbrott, så som skadegörelse, stölder och inbrott, är ofta inkörsporten till grov kriminalitet. De drabbar främst företag och finansierar den organiserade brottsligheten. Därför behöver polisens förmåga och kapacitet att uthålla och effektivt utreda mängdbrotten öka. Det leder i förlängningen till minskade samhällskostnader och ökad trygghet.

Stärk hanteringen av brottsanmälningar

Effektivare hantering av anmälningar, snabbare återkoppling och tydligare processer behövs för att höja anmälningsgraden och förtroendet hos företagen.

Förbättra informationsdelningen

Det behövs ett utökat och mer systematiskt informationsutbyte mellan offentlig och privat sektor i syfte att förebygga, upptäcka och motverka organiserad brottslighet. En statlig utredning bör därför ges i uppdrag att ta fram ett ändamålsenligt, rättssäkert och effektivt system för sådan informationsdelning.

Utveckla polisens lokala närvaro

En synlig, lokal polis är avgörande för att öka tryggheten, förebygga brott och minska företagets utsatthet. En specialiserad funktion för näringslivskontakter inom polisen skulle stärka dialogen och bidra till mer träffsäkra insatser.

Kartlägg lokalt företagens utsatthet för brott

Varje kommun bör inkludera företagens utsatthet för brott i den lokalt framtagna lägesbilden. Det innebär att regelbundet inhämta och analysera information om brott mot lokala företag.

Involvera företagen i det lokala brottsförebyggande arbetet

Involvera näringslivet i upprättandet av lokala brottsförebyggande åtgärdsplaner och arrangera regelbundet dialogmöten mellan näringsliv, kommun och polis.

Bromskloss 6: Regelbörda och tillstånd

Det finns så många saker som skulle kunna vara enklare, mindre kostsamma och mindre administrativt krångliga. Det är onödigt och väldigt hämmande för utvecklingen.

Pontus Frithiof. Restaurangentreprenör

Stockholmsregionens styrka bygger i hög grad på entreprenörskap, internationella investeringar och ett dynamiskt näringsliv. Dessa styrkor är beroende av att offentliga regelverk är i takt med tiden, samt att tillståndsprocesser är förutsägbara och fungerar effektivt.

Svenskt Näringslivs undersökning Lokalt företagsklimat visar att sju av tio företag årligen har kontakt med sin kommun i myndighetsärenden.⁷⁸ Samtidigt uppger företagen regelbördan som ett av deras största tillväxthinder och andelen företag som anser detta har ökat markant under senare tid.⁷⁹

De årliga regelkostnaderna har ökat under lång tid i Sverige och uppgår nu enligt Tillväxtverket till närmare 390 miljarder kronor, motsvarande drygt 6 procent av BNP.⁸⁰ Internationella jämförelser visar att Sverige presterar sämre än många konkurrentländer.⁸¹ Att minska företagens regelbörda är därför en av de viktigaste åtgärderna för att förbättra företagsklimatet i Sverige.

Det finns en probleminsikt inom både EU och Sverige att regelbördan måste minska för att stärka Europas och Sveriges konkurrenskraft. EU-kommissionen har som ett exempel satt ett mål om att de administrativa bördorna ska minska med 25 procent för alla företag och med minst 35 procent för små och medelstora företag under den här mandatperioden.

Regelbördan uppstår i flera led. Den kan ha sitt ursprung i EU-lagstiftning, i nationella lagar och förordningar eller i hur regler tolkas och tillämpas av myndigheter och kommuner. I vissa fall förstärks regelbördan ytterligare genom nationell överimplementering av EU-regler eller genom parallella krav från flera olika myndigheter.

⁷⁸ Svenskt Näringsliv, Lokalt Företagsklimat 2025

⁷⁹ Svenskt Näringsliv. Företagens regionala utveckling 2025

⁸⁰ Tillväxtverket. Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2024

⁸¹ OECD Regulatory Policy Outlook 2025

I Regelrådets årsrapport⁸² konstateras kvalitetsbrister i konsekvensutredningar vid införande av nya regler. Vidare pekar Produktivitetskommissionen på att obsoleta regler riskerar att bestå på grund av avsaknad av systematik gällande exempelvis post-utvärderingar.⁸³

En förklaring till oförutsägbara myndighetsbeslut, ökad administrativ börda och utdragna processer är bristande samordning och olösta målkonflikter mellan olika myndigheter. Sveriges Kommuner och Regioner har i sin antikrångele-rapport⁸⁴ visat på behovet av ökad systemledning och bättre samordning i offentlig sektor. Digitalisering är ett viktigt verktyg för att effektivisera myndighetsutövningen. Sverige har ett ambitiöst mål om att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.⁸⁵ Sverige hamnar dock på plats 27 av 38 länder i OECD:s senaste Digital Government Index, som mäter offentlig sektors digitala mognad.⁸⁶

Kommunerna har en central roll när det gäller att förenkla för företag. Många kommuner arbetar också aktivt med frågan. Det visas i Svenskt Näringslivs undersökning om det lokala företagsklimatet⁸⁷. Den samlade bilden är att företagsklimatet förbättrats kontinuerligt under senare år. Enligt undersökningen har dock många storstadskommuner haft svårare att förbättra sina resultat.⁸⁸ Stockholm är inget undantag.⁸⁹ I den senaste mätningen förbättrade endast 6 av Stockholms läns 26 kommuner sitt resultat. Det samlade omdömet i regionen sjönk till strax under riksnittet.

Stockholmsregionens snabba expansion under hela 2000-talet har skapat en form av växtvärk. Det märks också i Stockholmskommunernas egen kundundersökning inom myndighetsutövning, som mäter faktiska ärenden.⁹⁰ Bygglovsavdelningar har inte ökat sin kundnöjdhet lika påtagligt som övriga myndighetsområden och för huvudstaden är det extra bekymmersamt med ett underkänt betyg över tid. Undersökningen, som görs årligen av drygt 200 kommuner genom SKR⁹¹, bekräftar behovet av att korta handläggningstider, sänka avgifter och minska olikheterna i myndighetsutövningen. Kommungranskningen från Näringslivets regelnämnd NNR kompletterar bilden genom att visa på betydande skillnader i både avgifter och handläggningstid mellan kommuner, där storstadskommuner utmärker sig med höga timtaxor.⁹²

För en innovativ och internationellt konkurrensutsatt storstadsregion som Stockholm är relevanta, förutsägbara och effektiva myndighetsprocesser helt avgörande. Regionen svarar för en betydande del av Sveriges bruttonationalprodukt

Vi är, jämfört med andra länder, väldigt snabba med att skruva åt reglering från EU. I andra länder väntar man längre. Man behöver inte vara bäst i klassen på att vara försiktigast.

Olof Hernell, Managing Director, Portfolio Operations, Digital and AI, Investor

⁸² NNR, Regelrådet årsrapport 2025

⁸³ Produktivitetskommissionen. Goda möjligheter till ökat välbefinnande, SOU 2024:29

⁸⁴ SKR (2025), Antikrångele – välfärden med kärnuppdraget i fokus

⁸⁵ Regeringskansliet, Mål för digitaliseringspolitik

⁸⁶ OECD, Digital Government Index 2023

⁸⁷ Svenskt Näringsliv, Lokalt Företagsklimat 2025

⁸⁸ Svenskt Näringsliv, Lokalt företagsklimat i stora kommuner

⁸⁹ Svenskt Näringsliv, Företagsklimatet i Stockholm 2025

⁹⁰ Stockholm Business Alliance, Företagsklimat 2026.

⁹¹ SKR, Insikt 2024

⁹² NNR, Kommungranskning 2025.

och utländska investeringar. Många av dessa investeringar är dessutom beroende av omfattande tillståndsprocesser och samordning mellan flera myndigheter och kommuner, där inte minst Länsstyrelsen har en viktig roll.

För att få till en relevant, enhetlig och strömlinjeformad myndighetsutövning behövs en mer koordinerad offentlig sektor i Sverige, från lagstiftning till verksamhetsutövare. Här behöver man bejaka Stockholmsregionens förutsättningar. Om regelverket inte är i takt med tiden eller myndighetsutövningen upplevs som mer komplicerad eller långsam här jämfört med i andra länder riskerar investeringar att styras bort från Sverige.

Våra städer byggs inte längre av människor som vill staden väl – stadsbyggnadsexperten, arkitekter, politiker – utan av jurister i domstolar.

Kristina Alvendal. Nationell industrisamordnare och chef för Accelerationskontoret

Att minska regelkrånglet är därför inte enbart en fråga om administrativ effektivitet. Det handlar ytterst om att värna Sveriges och Stockholmsregionens internationella konkurrenskraft och förmåga att attrahera talanger, kapital och etableringar.

Policyförslag

- Regeringen behöver tydliggöra styrningen av myndigheter och kommuner så att målkonflikter kan lösas och att myndighetsutövningen blir mer enhetlig.
- Inkludera Stockholmsregionens förutsättningar i den nationella förenklingspolitiken för att säkerställa ett nationellt regelverk som är i takt med tiden. Näringslivet i städerna utmanar regelverken i större utsträckning eftersom ny teknik och nya affärsmodeller ofta testas i städer först.
- Ta bort rätten för vissa statliga myndigheter att överklaga prövningsmyndigheters beslut.
- Offentlig sektor behöver tala med en röst gentemot företag. Berörda myndigheter behöver samlas för att tillsammans med företagen lösa målkonflikter vid till exempel företagsetableringar.
- Permanenta Förenklingsrådet och Implementeringsrådet samt samordna deras uppdrag. Detta i syfte att säkerställa långsiktigheten i regelförenklingsarbetet.
- Ge Regelrådet möjlighet att begära in kompletteringar innan nya regler beslutas, i syfte att stärka kvaliteten i konsekvensutredningarna.
- Inför systematiska ex post-utvärderingar av nya regler för att säkerställa att de uppnår sitt syfte.
- Lägg in förenklingsuppdrag i myndigheternas instruktioner så att förenklingsarbetet blir en permanent del av verksamheterna och inte enbart tidsbegränsade regeringsuppdrag.
- Ge länsstyrelserna ett tydligare uppdrag att bidra till regional utveckling och tillväxt samt att stärka service och vägledning till företag.
- Fortsätt med Sveriges Kommuner och Regioners Insikts-undersökning för att jämföra och utveckla den kommunala myndighetsutövningen.

Intervjuer och citat i rapporten

Inom ramen för arbetet med denna rapport har 16 personer intervjuats med syfte att ge perspektiv och synpunkter på Stockholms utmaningar och möjligheter. Citaten i rapporten är hämtade från dessa intervjuer. Personerna som har intervjuats är:

Erik Engellau-Nilsson – Managing Partner,
Norrskan Launcher

Magnus Tyreman – Ordförande, Handelshögskolan
i Stockholm

Fredrik Hjelm – Vd och medgrundare, Voi

Pär-Jörgen Pärsson – Partner, Northzone

Per Sundin – President, Music & Artist Relations,
Pophouse Entertainment

Klas Tikkanen – Chairman of Corporate Affairs,
Nordic Capital

Jacob Wallenberg – Ordförande, Investor AB och
Svenskt Näringsliv

Pontus Frithiof – Restaurangentreprenör

Maria Rankka – Ängelinvesterare och ordförande,
Cellcolabs

Sabina Wizander – Vd och medgrundare, Always Summer
Asset Management

Alexandra Storåkers – Partner, McKinsey & Company

Sebastian Sjöberg – Senior Partner, McKinsey & Company

Daniella Waldfogel – Vd, Stockholms Handelskammare

Christoffer Järkeborn – Koncernchef, Nimlas

Olof Hernell – Managing Director, Portfolio Operations,
Digital and AI, Investor

Kristina Alvendal – Nationell Industrisamordnare och
chef för Accelerationskontoret

Referenslista

- Airports Council International Europe (2025). *Airport Industry Connectivity Report 2025*.
- Becker, Becker. (2015). Public R&D policies and private R&D investment: a survey of the empirical evidence. *Journal of Economic Surveys*, 29(5), 917–942.
- Arbetsförmedlingen (2026). *Månadsstatistik*.
- Copenhagen Economics, Hur tillgängligt är Stockholm med flyg, 2023.
- Donner, Herman (2023). *Rent control and misallocation: Evidence from Stockholm*. KTH Royal Institute of Technology.
- Donner, Herman (2025). *Från reglering till rörlighet: vägar mot en fungerande hyresmarknad*. Stockholms Handelskammare.
- Eliasson, K. & Westerlund, O. (2024). "Housing markets and geographical labour mobility to high-productivity regions: The case of Stockholm". *European Urban and Regional Studies*, 31(3).
- EU-kommissionen (2023). *Quality of life in European cities 2023*.
- Glaeser, Edward (2011). *Triumph of the City*. Penguin Press.
- IFAU (2024). *Arbetskraftsinvandring till Sverige från tredjeland*.
- Kearney (2025). *Global Cities Report 2025*.
- Kopsch, Fredrik. (2024). *Hyresmarknad i kris*. Timbro.
- Lagrådet (u.å.). *Förbättrade ränteavdragsregler för företag* (förslag).
- Länsstyrelsen i Stockholm (2025). *Läget i länet 2025*.
- Mälardalsrådet.
- McKinsey & Company (2025). *The paradoxes of Sweden's success and struggles – and the path forward*.
- Näringslivets Skattedelegation (NSD) (2025). Remissyttrande avseende Fi2025/00173.
- Näringslivets regelnämnd (NNR) (u.å.). *Kommungranskning* (avgifter och handläggningstider).
- OECD (2010). *Tax Policy Reform and Economic Growth* (OECD Tax Policy Studies No. 20).

OECD (2016). *Tax Design for Inclusive Economic Growth*.

OECD (2023). *Digital Government Index*.

OECD (2025). *Regulatory Policy Outlook 2025* (Sweden).

Oxford Economics (2025). *Global Cities Index 2025*.

Produktivitetsskmissionen (2024). *Goda möjligheter till ökat välbefånd* (SOU 2024:29).

Region Stockholm (2024). *Stockholmsregionen i Sveriges ekonomiska geografi – vad säger forskningen och vad visar data över utveckling och nuläge?*

Regeringen, *Mål för digitaliseringspolitik*.

Skatteverket, *Statistikportal* (dataunderlag för jämförelser i rapporten).

Skolverket, statistik och utvärderingar.

SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) (2024). *Insikt 2024*.

SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) (2025). *Antikrångel – välfärden med kärnuppdraget i fokus*.

Statens offentliga utredningar (SOU) (2025). *Arlanda – en viktig port för det svenska välbefåndet* (SOU 2025:67).

Stockholm Business Alliance (2026), *Företagsklimat 2026*.

Stockholm Business Region (2025), *Stockholms ekosystem för startups 2025*.

Stockholms Bostadsförmedling. *Statistik om förmedlade objekt och kötider* (sedan 2020).

Stockholms Handelskammare (2022). *Den låsta dörren till hyresmarknaden*.

Stockholms Handelskammare (2025). *Stockholm – Världens bästa huvudstad?*

Svenskt Näringsliv (2025). *Brottsbarometern 2025*.

Svenskt Näringsliv (2025). *Företagens regionala utveckling 2025*.

Svenskt Näringsliv (2025). *Lokalt företagsklimat 2025*.

Svenskt Näringsliv (2025). *Tillväxtagenda 2035 – För ett växande Sverige*.

Svenskt Näringsliv (2026). *Företagens regionala utveckling 2026*.

Svenskt Näringsliv (2026). *Kompetens för tillväxt: Rekryteringsenkäten 2025/2026*.

Svenskt Näringsliv (2026). *Unga entreprenörer – varför de är så viktiga och varför de lyckas så bra*.

Svenskt Näringsliv (2025) *Företagsklimatet i Stockholm*.

Svenskt Näringsliv (2024). *Nollställ underhållsskulden – varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt.*

Svenskt Näringsliv (2024) *Samhällsnytta & konkurrenskraft – privat kapital i infrastruktur.*

Tillväxtverket (2024). *Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2024.*

Trafikanalys (2024). *Sjötrafik 2024.*

